

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΠΑΡΘΕΝΙΑ ΕΙΝΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

Σ' ΑΓΑΠΩ

ΑΙ ΜΕΓΑΛΑΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΙ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ

ΤΟ ΧΙΛΙΟΔΡΑΧΜΟΝ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΝΙΚΗΝ

Ο ΓΙΑΝΝΟΣ ΚΑΙ Η ΔΑΦΝΗ

ΤΩΙ ΔΙΑΔΟΧΩΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩΙ

Η ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΜΕ ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΜΑΛΛΙΑ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ

Η ΠΑΡΘΕΝΙΑ ΕΙΝΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

Ὁ κοινωνιολόγος δραματικός συγγραφεὺς Ἀλέξανδρος Δουμάς, υἱὸς, ὑπεστήριξεν ἐν τινι τῶν δραμάτων αὐτοῦ, τὸ ἀξίωμα:

— Ἡ παρθενία εἶνε κεφάλαιον!

Καὶ ὁ μὲν Δουμάς τὸ ἀξίωμα τοῦτο ὑπεστήριξεν ἐναντίον τῶν νεωτέρων Σειληνῶν, οἵτινες, συναντώντες κόρην ἀνυπεράσπιστον, πολλὰκις ἀνήλικον κατὰ νόμον, συνθέστατα δὲ ἀνήλικον κατὰ πραγματικότητα — διότι καὶ πρὸς τοῦτο ὁ νόμος ἠδίκησε τὴν γυναῖκα — μεταβάλλοντα αὐτόχρομα εἰς λεστάς, λαφυραγωγούντες — ἐὰν τύχη νὰ ἦνε πτωχὴ — τὸ μόνον αὐτῆς κεφάλαιον. Σειληνοὶ ἀνδρῶν, διότι ἐκμεταλλεύονται τὴν φύσει ὑπεροχὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τῆς γυναίκος. Σειληνοὶ ἀκαρδοὶ, διότι πρῶτον ἀπατώσι δι' ὑποσχέσεων καὶ εἶτα ληστεύουν. Σειληνοὶ βδελυροὶ, διότι κατρουπαίνουν τὸ εὐμορφότερον τῆς φύσεως πλάσμα — τὴν κόρην. Σειληνοὶ ἀδικοὶ, διότι εἰς τὴν βαρυτέραν τῶν καταστροφῶν δὲν ἀν-

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

τιτάσσουν οὐδὲ τὴν ἐλαφροτέραν τῶν ἀποζημιώσεων.

Ἀλλὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Δουμά, ἡμεῖς ὑπὸ ἄλλην ἐποψίν ἐννοοῦμεν νὰ τὸ ἐξετάσωμεν.

Ἡ παρθενία δὲν εἶνε μόνον κεφάλαιον, τὸ ὅποιον ληστεύεται ὑπὸ ἄλλου, εἶνε κεφάλαιον, τὸ ὅποιον καὶ ἀφ' ἐαυτοῦ καταστρέφεται. Ἀποτεινόμεθα πρὸς ὅλους τοὺς οἰκονομολόγους, καὶ τοὺς ἐρωτῶμεν:

— Ὑπάρχει τὸ κεφάλαιον αὐτὸ εἰς πεντηκοντοῦτιν κόρην ἢ ἐξηκοντοῦτιν;

Ἡμεῖς ἀμφιβάλλομεν ἂν ὑπάρχη καὶ εἰς τεσσαρακοντοῦτιν. Ἀμφιβάλλομεν ἀκόμη ἂν ὑπάρχη καὶ εἰς τριακοντοῦτιν. Ἀπίδειξις ἢ τακτικὴ τῆς κοινωνίας. Ἄνωθεν δεδομένου τινος ἔριου ἡλικίας παύει νὰ ὀνομάζῃ τὰς ἀπρηχαιομένας παρθένους: δεσποινίδας. Τὰς καλεῖ ἀπλούστατα: κυρίας. Ἀναγνωρίζει, ὅτι θὰ τὰς προσέβαλλε κυρίως, ἐὰν τὰς ὀνόμαζε διὰ τοῦ τίτλου τῆς κίρης. Καὶ ὅμως εἶνε κόραι — ἄγαμοι. Ἀλλ' ἡ κοινωνία τὰς συγχέει μετὰ τῶν ἐγγάμων.

Τὸ κεφάλαιον τοῦ Δουμά δὲν διηρπάγη, ἐξηντλήθη ὅμως, κατεστράφη ἀφ' ἐαυτοῦ. Ἐξηντλήθη ὡς τὸ νερὸν ἐντὸς πορώδους αἰγινηταίου ἀγγείου. Τὸ πρῶτ' ἡ ὕδρια ἦτο πλήρης· οὐδεὶς ἐδρασίσθη ἐξ αὐτῆς· οὐδεὶς ἤγγισε τὰ χεῖλην του ἐπ' αὐτῆς· οὐδεὶς οὐδὲ σταγόνα ἤντησε. Καὶ ἐν τούτοις, τὴν ἐπαύριον ἡ ὕδρια εὐρέθη κενή, ξηρὰ, κατάξηρος, κεκοιναμένη. Τὸ ὕδωρ ἐξῆλθεν ὅλον διὰ τῶν πόρων. Τὸ κεφάλαιον τοῦ Δουμά δὲν διηρπάγη, ἐξηντλήθη ὅμως, κατεστράφη ἀφ' ἐαυτοῦ.

Ἐπὶ τῆς τοιαύτης καταστροφῆς ἢ αὐτοκαταστροφῆς ἢ ἀφ' ἐαυτῆς ἐξηντλήσεως — ὅπως θέλετε ὀνομάσατέ την — ἐννοοῦμεν νὰ ἐφευδώσωμεν τὴν ζωηρὰν προσοχὴν τῆς κοινωνίας μας. Διαπράττεται ἀδίκημα, ὅπερ προσβάλλει τὰ συμφέροντα καὶ τὴν ὑπαρξίν τῆς κόρης, τὰ συμφέροντα καὶ τὴν ὑπαρξίν τῆς κοινωνίας, τὰ συμφέροντα καὶ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἔθνους. Οὐδεὶς ὁ διαφιλονεικῶν, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἀνωτέραν τάξιν, καὶ εἰς τὴν μέσην, καὶ εἰς τὴν κατωτέραν, καθόσον ἀφορᾷ τὰς Ἀθήνας, τὰς Πάτρας, τὴν Σύρον, τὰς Καλάμας, τὴν Κέρκυραν, τὴν Ζάκυνθον, τὴν Κεφαλληνίαν, ὅλας τὰς σχετικῶς μεγάλας πόλεις μας, αἱ κόραι ὑπανδρεύονται, αἱ πλείστα μὲν ἀρχομένης τῆς παρακμῆς των, οὐκ ὀλίγαι συντελουμένης αὐτῆς, ὀλίγισται δὲ, ὀλιγιστόταται ἀρχομένης τῆς ἀκμῆς. Ὑπανδρεύονται δηλαδὴ παρ' ἡμῶν, γυναῖκες· οὐχὶ κόραι. Ἐν μέγα κακόν. Δεύτερον δὲ

ΦΥΛΛΟΝ 35

κακόν, ὅτι αἱ ὑπάρχοντες κατὰ νομικὸν πλάσμα κόραι, εἶνε κατ' ἀπαίτησιν τῆς ἡλικίας, φυσιολογικὴν ἀπαίτησιν, γυναῖκες.

Ὁ γάμος χάνει τὰ ἀνθη τῆς λεμονίας του· καὶ ἡ θήλεια νεότης τοὺς κάλυκας τῆς ροδῆς της.

Ἡ φράσις αὕτη δὲν πρέπει νὰ λογισθῆ ὡς ἐκφρασις ποιητικῆ, ὡς φουαλλίς, περιέχουσα ἀέρα, ἔστω καὶ αὐραν, ἐπειδὴ περὶ ποιήσεως ὁ λόγος. Εἶνε ἀξίωμα πεζότατον, σχεδὸν μαθηματικόν, λογιστικὸν ἀξίωμα, ἐπιδεικτικὸν ἐξαργυρώσεως εἰς μετρητὸν κοινωνικὸν νόμισμα.

Ὅταν ἡ νύμφη παρουσιάζεται πρὸ τοῦ βωμοῦ, ἐστεμμένη τὰ τεχνιτὰ, τὰ πάνινα τῆς λεμονίας ἀνθη, ὁ γάμος ἐκείνος θὰ ἐξακολουθῆ πάντοτε νὰ ἔχη αὐτὰ τὰ ἴδια ἀνθη ἰσόβιον αὐτοῦ σύμβολον.

Ἡ ἔνωσις καθίσταται τεχνιτὴ καὶ αὕτη ὡς κάλλια δὲ τῆς ἐνώσεως αὐτῆς χρησιμεύει μόνη ἡ προίξ. Μὴ λαμβάνετε διόλου ὑπ' ὄψιν — ἐν ἡ περιπτώσει ὑπελείφθησαν εἰς τὴν νύμφην λείψανα κάλλους καὶ εἰς τὸν νυμφίον λείψανα ρώμης — τὸν πόθον καὶ τὸν ἡμερον τῶν πρώτων ἡμερῶν αὐτοῦ σβύνουν ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκαπενθημέρου, ἐντὸς τοῦ πρώτου μηνός.

Καὶ ἐπειτα; Ἄνοιγί τὸ ἐμπορικὸν μεταξὺ εἰσίνου καὶ ἐκείνης. Σύντροφοι εἰς τὰ κέρδη καὶ τὰς ζημίας. Καὶ ἐπειδὴ αἱ ζημίαι καλύπτουν τὰ κέρδη, ἀναπετάσσονται ἡ αὐλαία τῆς μουρμούρας, τῶν δυσαρρεσκειῶν, τῶν ἀπεχθειῶν, τῶν ἀσυμφωνιῶν, τῶν ρήξεων, καὶ ὦ! καὶ ὦ! καὶ ὦ! **τοῦ κόρου**, ἧτοι τοῦ θανάτου τοῦ γάμου, τοῦ θανάτου τῆς ἐνώσεως. Ὁ γάμος; Ἐπέταξεν! Ἐμείνει μόνη ἡ σφαῖρα τοῦ καταδίκου εἰς τοὺς πόδας τῶν νυμφίων. Ὁ σύζυγος διὰ τὴν γυναῖκα; Ἄλυσις, τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ σύρῃ ἕως οὗτου ζῆ. Ἡ σύζυγος διὰ τὸν ἄνδρα; Μπάλλα κατέρχου, εἰς τὴν ὁποῖαν τὸν προσέδεσαν, χωρὶς νὰ περάσῃ ἀπὸ κανὲν κκουριζοδικεῖον. Ἐπέρασε μόνον ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ γάμου. Ἡ δὲ ἔνωσις; Ἄπλοῦστατα, ἔγινε χωρισμός. Καὶ τί χωρισμός; Χωρισμός ἐν τῇ ἐνώσει. Πρὸς ἀνατολὰς ὁ μὲν πρὸς δυσμὰς ἡ δέ. Ὁ σύζυγος ξεθυμαίνει εἰς τὸ καφνεῖον ἢ τὴν λέσχην. Ἡ σύζυγος ἐν τῷ χορῷ ἢ τῇ ἀπογευματιανῇ.

Αἱ δύο ψυχαὶ εἰς σάρκα μίαν ἢ αἱ δύο σάρκες εἰς ψυχὴν μίαν ἔγιναν δύο ἐχθροὶ ἀμειλικτοί. Μεγαλειότερος ἐχθρὸς ἀπὸ τὴν γυναῖκά του δὲν ὑπάρχει διὰ τὸν σύζυγον. Τρέχει ὡς μανιώδης εἰς τὴν ἀγορὰν, εἰς τὸν περίπατον, εἰς τὰ καφνεῖα, νὰ εὕρῃ ἀτμοσφαιρὰν ἔρωτος, ἔλκεινδς ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαιρὰν τῆς ἐχθρας. Ρίπτεται ἡ σύζυγος εἰς τὰς ἀγκάλας φίλης — ἐὰν εἶνε πάντοτε φίλη — καὶ ἀνταλλάσσει σπασμωδικὰ φιλήματα, ἀνακουριζομένη οὕτω δι' ἀντιδράσεως ἐκ τῆς ἀφορήτου, τῆς πολυεμικῆς, τῆς μεταρροποκαμμένης ἀτμοσφαιρῆς τῆς οἰκιακῆς τῆς ἐστίας.

Εἶνε γάμοι αὐτοὶ; Ἡ εἶνε κεκρυμμένοι ἐμπύλιοι πόλεμοι; Οὐχὶ πλέον πύργου πρὸς πύργον, οἴκου πρὸς οἶκον, ἀλλὰ δωματίου πρὸς δωμάτιον, κλίνης πρὸς κλίνην, συζύγου πρὸς σύζυγον, πατρὸς πρὸς μητέρα. Τί γίνεται δ' ἐν μέσῳ τῶν πολυεμικῶν αὐτῶν

φλογῶν ἢ μικρὰ κοινωνία, ἡ οἰκογένεια; Στάχτη! Τίποτε ἄλλο.

Γάμοι, οἵτινες ἀρχὴν ἔχουσι τὸ συμφέρον, αὐτὸ ἐξακολουθοῦν νὰ ἔχουσι καὶ ὡς βράσιον. Πλειοτέραν ἴσως εἶχον κοινότητα συμφερόντων οἱ δύο νυμφιοὶ πρὶν γνωρισθῶν, ἢ ἀφοῦ ἐγνωρίσθησαν, ἢ ἀφοῦ ἐμυφρήθησαν. Ἦσαν τοῦλάχιστον ἄνθρωποι καὶ οἱ δύο τοὺς ἦσαν τὸ αὐτὸ συμφέρον τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ' ἀφοῦ ἐμυφρήθησαν, καὶ τὸ κοινὸν αὐτὸ συμφέρον ἐμυφρήθη. Ὁ ἄνθρωπός διὰ τὴν γυναῖκα μεταβλήθη εἰς λύκον, ἢ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα εἰς τίγριν. Ὅταν τὰ πράγματα δὲν λάβωσι τοιαύτην τραγικὴν μορφήν, ὁ εἰς ἔρωτος τότε μεταβάλλεται εἰς γάτον ὁ ἄλλος εἰς σκύλον· σκυλὶ δὲ καὶ γάτα δὲν μονοῶζουσι!

Τὰ δὲ ἀποτελέσματα; Πρώτιστον: ἡ δυστυχία τῶν συζύγων: δυστυχία φοβερά, ἀνυπολόγητος, ἀτελεύτητος, καθημερινή. Τί εἶνε ὁ γάμος; Ὁ λιμὴν τοῦ βίου, τὸ τέλος — ὁ σκοπός — τοῦ βίου. Ὅταν ὁ λιμὴν αὐτὸς ἔρωτος ἑμοιάζῃ τὸν λιμὴν τῆς ὕδρας, ὅπου ἐκεῖ ἀκριβῶς κλυδωνίζεται τὸ πλοῖον καὶ οἱ ἐπιβάται προσβάλλονται ἀπὸ τὸ κορύμβου τοῦ θαλάσσιου νοσήματος, εἶνε βίος αὐτὸς, εἶνε λιμὴν αὐτὸς; Πολλαπλασιασάτω τὸς γάμους, τὰ συνικέσια, τοὺς συζύγους, ἐπὶ δολοκλήρα στρώματα, ἐπὶ δολοκλήρου τῆρας, τί ἔχετε ὡς γινόμενον; Τὴν δυστυχιαν δολοκλήρου τῆς κοινωνίας. Δεύτερον ἀποτέλεσμα: ἡ ἀραιότης τῶν γενήσεων. Σπανίως συνικέσια δυστοχούσιντα, διγενουόντα εἶνε γόνιμα εἰς εὐτεχνίαν. Τρίτον ἀποτέλεσμα: ἡ ὀργανικὴ ἐνίστα βλάβη τῶν νεογνῶν ἢ ὑγεία τῶν τέκνων παρακολουθεῖ τὴν ἀγῆτητα τῶν γονέων καὶ τὴν ἀπαλίαν. Καὶ τελευταῖον: ἡ διαφθορὰ τῶν τέκνων, ἡ διαφθορὰ ὅλης τῆς οἰκογενείας. Εἰς τὸ φρικτὸν θέγμα ἐκείνων τῶν γονέων αἱ ἀπαλαὶ ψυχαὶ δὲν ἀντέχουσι: ἡ συντρίβονται ἢ μελύνονται.

Καὶ αὐταὶ μὲν αἱ συνέπειαι τοῦ πρώτου μέρους τοῦ κοινωνιολογικοῦ ἡμῶν ἀξιώματος. Αἱ δὲ τοῦ δευτέρου;

Ὅταν ἀπλασθῆ μαρτυροῦν οἱ κάλυκας τῆς θηλείας νεότητος; Ὅταν κατὰ στενοτάτην φυσιολογικὴν ἢ μάλλον σωματολογικὴν ἔννοιαν ὑπάρχουσι κόραι, ὑπὸ ἡθικὴν δὲ, πνευματικὴν, ποιητικὴν καὶ αἰσθητικὴν ἔννοιαν μίαν κοινωνία ἀντὶ κορῶν ἔχη γυναῖκας; Ἡ γυνὴ παρ' ἡμῶν ἀρχεται ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἐγδόου ἔτους. Ἄλλ' αἱ γάμοι συνήθως γίνονται μετὰ τὸ εἰκοστὸν. Ἐως τότε: Διὰ νὰ ἀσπρανθῆ τις ἀγνὸν παρθένου ἀρώμα, πρέπει νὰ αἰσθῆ ἐπὶ τὸ ἀγνὸν μέτωπον δεκακατὰεπίτηδος, τὸ πολὺ δεκαεξάετιδος κόρης. Πρὸς σωτέρω; Συγκρούεται πρὸς τὸν βαρὺν τῆς γυναικὸς μότχον. Γυνὴ μὴ γυνή. Ἰδοὺ ἡ τραγικὴ τῆς καταστάσεως μορφή. Ὅλοι αἱ δυνάμεις τῆς ἀνοίξεως λανθάνουσι: ἀλλὰ μίαν σιδηρὰ χεῖρ — ἡ τοῦ κοινωνικοῦ ἐγωῖσμοῦ, ἢ τῆς κοινωνικῆς βλακειῆς, ἢ τῆς κοινωνικῆς τυραννίας — πιέζουσα τὸν κάλυκα καὶ ἐμυφρίζουσα αὐτὸν ν' ἀναπαύσῃ τὰ πέταλά τ. υ.

Καὶ ἐμφαίνεται καὶ φθίνει τὸ ρόδον ἐντὸς ἀσχήμου πεπερασμένου κάλυκος!

Τὰ ἀποτελέσματα; Σύγχυσις τῶν ὁρίων μεταξὺ κόρης καὶ γυναικὸς. Σύγχυσις τῶν καταστάσεων. Σύγχυσις τῶν ἡθῶν. Σύγχυσις τῶν ἔξεων. Αἱ μεγάλα δεσποινίδες γάνουν τοὺς ἀδάμαντας τῆς παρθενικῆς τῶν δρέσου. Καὶ κοντὰ εἰς αὐτὰς τοὺς χάνουν καὶ αἱ μικραὶ. Κουλουδάχτα, ἐντὸς τῶν ὁποῖων οἱ παύρακες μαρμυρώνονται εἰς pellets—stones, οἱ νεανία εἰς γερωντοπαλλήκαρα, οἱ ἄνδρες εἰς γέροντας, οἱ γέροντες εἰς νήπια!

Ἡ μεγάλη κοινωνικὴ δύναμις — ὁ ἀληθινὸς ἔρωτος, ἡ φυσιολογικὸς ἔρωτος, τὸν ὁποῖον γεννᾷ ἡ καρδία καὶ στεφανώνει ἡ ποίησις, ὁ ἔρωτος τὸν ὁποῖον τρέφει τὸ αἶσθημα, καὶ ἐνδυναμώνει ἡ ἰδέα, — παραμερίζεται, προυπίξεται, ὡς σκουπίζονται αἱ ἀκαθαρσίαι τῶν ἄρσμων. Τὸν ἀντικειμενικὸν δὲ ἢ μυστὰ ἐργολατρία, ἡ κηλιδουσα τὴν γυναῖκα, ἡ ἐξευτελιζουσα τὸν ἄνδρα. Δι' αὐτὸν — μίαν προίκα, ἔστω καὶ ἂν ἡ προσφερόμενα εἶνε κερκάζα! Δι' ἐκείνην — ἕνας ἄνδρας, καὶ ἕς εἶνε καὶ ἀπὸ ἔξω! Καὶ διὰ τοὺς δύο: ἡ γίνῃ ὁ γάμος καὶ κατόπιν τὰ βραδύματα!

Τὸ δὲ κεφάλαιον τοῦ Δουμά, τοῦ ὁποῖου τὴν ἀληθῆ φύσιν θέλομεν ἀναπτύξει ἐν προσεχῇ ἄρθρῳ, τί γίνεται ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ; Ἄνθρωπος καὶ γυνὴ σπεύδουσι νὰ φέρουσι τὴν ὑδρίαν εἰς τὰ φλέγοντα χεῖλη των, καὶ τὴν εὐρίσκουσι κενὴν καὶ τὴν εὐρίσκουσι στεγνὴν.

Φιλοπρόεδρος

Σ' ΑΓΑΠΩ

(ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΜΑΡΥ)

(Συνέχεια)

Καὶ ὁ Τουρζῆς παρετήρησε τὴν τυφλὴν μετὰ τινος ἐκπλήξεως, στενοχωρηθεὶς ἔσως ἐκ τῆς οὐδότητος τῆς διανοίας τῆς κόρης. Ἄλλ' ἀδὲν ἠδύνατο νὰ ἐνοήσῃ τί συνέβαινε ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς.

Ἐξηκολούθησε:

— Ὁλὴ τῆ τοῦ ἡμολογήσῃτε, Μαγδαληνῆ; Εἶμαι ἀνήσυχος... δὲν ἤξεύρω ἐὰν ἡ κυρία Μοντβριὰν μὲ ἀγαπᾷ...

— Βεβχίως θὰ τῆ τοῦ εἶπω, κύριε Τουρζῆ.

— Σὰς ἡμιλεῖ περὶ ἐμοῦ;

— Ποτὲ... ἀφ' οὗτου ἀνεχώρησεν ὁ σύζυγός της.

— Καὶ πρότερον;

— Ἐνίστη.

— Τί σὰς ἔλεγεν;

Ἡ Μαγδαληνὴ ἐστέναξε καὶ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς. Τὰ ἱερῶν χεῖλη αὐτῆς εἶχον ἀπολέσει τὴν ἐρωτὸν χροιά των. Ἦσαν ξηρά.

— Ἀπῆλτα εἰς τὰς ἐρωτήσεις τὰς ὁποίας τῆ ἀπῆλθον.

— Τί τῆ ἠρώτατε;

— Ὅποιον ὄψιν ἔχετε... ἐὰν εἴθε νεός, ἡλικιωμένος, ὠραῖος... Τὴν περιβολὴν σας, τὸ πρόσωπόν σας, τὸ χρῶμα τῆς γενειάδος καὶ τῆς κόμης σας...

— Παρατηρήσατε καμμίον συγκίνησιν εἰς τὴν φωνὴν της, δταν συνωμίλει τοιοῦτοτρόπως μεθ' ὑμῶν;

— Ὅχι, τρυφερότητα μόνον.

— Ἄ! Μαγδαληνῆ, ὁ ἔρωτος εἶνε αἰσθηματὶαν γλυκὺ, τὸ ὁποῖον παρᾶσσει τὸν ἄνθρωπον βαθέως. Σὰς ἡμιλεῖ γλῶσσαν τὴν ὁποῖαν δὲν ἐννοεῖτε, καὶ ἐν τούτοις, εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἡ ἀγγινοιά σας εἶνε ἀνωτέρα τῆς ἡλικίας σας. Πράγματα ἀπαρτήρητα ὑπὸ τῶν ἄλλων, θὰ εἰσδύωσιν εἰς τὴν διάνοιαν ὑμῶν. Πιστεῦτε, ὅτι ἡ Γενεθίβη μὲ ἀγαπᾷ μὲ ἔρωτος;

— Δὲν ἤξεύρω νὰ διακρίνω τὴν διαφοράν... εἶπεν ἡ νεανία λιαν συγκεκινημένη.

— Σύγγνωτέ μοι, Μαγδαληνῆ, ἐὰν σὰς ἀπευθῆνω τὰς τοιαύτας ἐρωτήσεις! Κέκτηνται τόσον ἐνδιαφέρον δι' ἐμὲ!... Δὲν τολμῶ νὰ τὰς ἀπευθῶ εἰς τὴν κυρίαν δὲ Μοντβριὰν. Ἐνόμιζον, ὅτι ἔχετε ἀποκτήσει πλήρη οἰκειότητα πρὸς τὴν μητέρα σας, ἐὰν οὐχὶ διὰ τῶν ἐκμυστηρέσεων αὐτῆς τῆς ἰδίας, τοῦλάχιστον ἐκ τῶν μυστικῶν της, τὰ ὁποία θὰ ἐμμαντεύσκατε.

— Πολλὰ μοι ζητεῖτε, κύριε δὲ Τουρζῆ. Ἐν τούτοις...

— Δισταζετε, Μαγδαληνῆ; εἶπε σφίγγων ἐλαφρῶς τὴν χεῖρα της.

— Μοὶ φαίνεται, ὅτι ἡ μήτηρ μου ἀσχολεῖται περὶ ὑμῶν. Πολὺ συχνὰ, κατ' ἀρχάς, τὸ ὄνομά σας ἐπανήρχετο εἰς τὰ χεῖλη της. Εἰς ἐμὲ πρὸ πάντων ἠγάπα νὰ τὸ λέγῃ... ἐπειδὴ ἐγὼ τῆ ὠμίλου περὶ ὑμῶν... συχνότερον πάντων. Τούταντίον, ἀφ' οὗτου εὐρισκόμεθα εἰς Κλερμαρέ, ἐκάστην φορὰν κατ' ἡν τῆ ἠρώτησα ἐὰν τῆ ἐγράψατε, δὲν μοὶ ἀπήνησσε... καὶ πάραυτα ἠλλαξε τὸ θέμα τῆς ἡμιλίας.

— Βλέπετε ἐκ τούτου, ὅτι μὲ ἀγαπᾷ;

— Τὸ ἀγνοῶ, κύριε Τουρζῆ, εἶπεν ἡ τυφλὴ, ἀλλὰ γνωρίζω μόνον, ὅτι κατ' ἡν ἡμέραν ἐπανήλθετο εἰς ἀπρόοπτον, ὑπέστη βιασίαν συγκίνησιν. Ἄναμφιβόλως, κατέχετε μέγα μέρος ἐν τῷ βίῳ της... Ἄλλ' ὁ ἔρωτος... δὲν ἔπρεπε νὰ καθέξη τὸν βίον της δλοκλήραν;

— Μάλιστα, Μαγδαληνῆ, ὁ ἔρωτος δὲν ὑποφέρει ἀντιζηλίαν.

— Τότε, κύριε Τουρζῆ, ἔχετε ἕνα ἀντίζηλον.

— Ποῖον; Ἦθῆν τὸ συμπεραίνετε;

— Πῶς νὰ σὰς τὸ εἶπω; Πῶς νὰ ἐξηγήσω ὅτι μαντεύω, νὰ ἐκφράσω ὅτι αἰσθάνομαι; Ἡ μήτηρ μου ἐξακολουθεῖ οὕσα μελαγχολικῆ. Μένει ἐπὶ ὄρας σιωπηλῆ: ἀκούω, ὅτι συγκατεῖ στεναγμούς. Δις, ἀσπαζομένη αὐτὴν, ἠθάνθη δάκρυα καταρρίοντα ἐπὶ τῶν παρειῶν της... Φοβουμένη μὴ μὲ ἀνησυχῆσῃ, ἤρξατο νὰ γελᾷ, ἀλλ' ἦτο πλέον ἀργά. Δὲν εἶπεν τίποτε, ἀλλὰ εἶχον αἰσθανθῆ τὰ δάκρυά της εἰς τὰ χεῖλη μου...

— Κλαίει!!

— Ὅχι πάντοτε. Ἐνίστη ὁ κ. Τρέγκ κατ' ὀρθὴν νὰ τὴν φαιδρῆν.

— Δὲν σὰς ἐνεπιστεύθη ποτὲ τὸ αἴτιον τῆς λύπης τῆς;

— Εἰς ἐμέ; Οὐδέποτε· ἀμφίβολον ἀκόμη καὶ ἂν ὑποπτεύηται ὅτι τὴν ἐνόησα.

— Κλαίει! Κλαίει! ἐπανελάμβανεν ὁ κ. Τουρζῆς. Δὲν εἶνε λοιπὸν εὐτυχῆς; Τὸ παρελθὸν, τὸ παρελθὸν αἰωνίως...

Ἐν τῷ μεταξὺ ἠσθάνθη, ὅτι ἡ Μαγδαληνὴ ἐσφιγγε τὴν χεῖρα του. Ἐκλίνε πρὸς τὸ ὠτίον του καὶ τῷ εἶπε:

— Ἴδου ἡ μήτηρ ἀνοίγει τὸ παράθυρόν της. Πάσας τὰς πρωῖας κατέρχεται εἰς τὸν λειμῶνα· ἤδη εἶνε ἡ ὥρα τῆς... Θέλετε νά...

Ἐσταμάτησε, ἔφερε τὰς χεῖρας τῆς εἰς τὸ στῆθος τῆς, καὶ τὰς ἐστήριξεν ἐπ' αὐτοῦ.

— Πονῶ πολὺ! εἶπε μετὰ φωνῆς ἀσθενοῦς!

— Τί ἔχεις, ἀγαπητὴ μικρά;

— Τίποτε... Ἐτελείωσε... Μὴν ἀνησυχεῖτε...

Ἐσχον ἐν αἶδος συμφορῆσεως... Εἶνε νευρικόν... Κάμνει ὁμίχλην, δὲν ἔχει οὕτω;

— Μάλιστα, ἀλλ' ὁ ἥλιος ἀναφαίνεται καὶ διαλύει αὐτήν.

— Ὁ ἥλιος! Τὰ μεγάλα πράσινα δένδρα καὶ τὰ ἄνθη! πόσον τὸ θέαμα θὰ ἦτο ὠραῖον!

— Ἀτυχῆς παιδίον... Ἄλλ' ἐμέλλετε νὰ μοὶ προτείνετε καὶ τί;

— Εἶνε πολὺ τολμηρὸν ἴσως. Θέλετε νὰ διηγηθῶ εἰς τὴν μητέρα μου ὅτι μοὶ εἶπετε; Ὁ τὴν προετοιμάσω τοιοῦτοτρόπως εἰς τὴν συνδιάλεξιν, τὴν ὁποῖαν ποθεῖτε νὰ λάβητε μετ' αὐτῆς... Καὶ τοῦτο θὰ σὰς δόσῃ θάρρος, ἀφοῦ, ὡς βλέπω, τὸ θάρρος σὰς λαίπει.

— Ἀγρευτὸν παιδίον, ἐψιθύρισε, τί δύναμαι νὰ πράξω ὅπως σὰς εὐχαριστήσω; Σὰς ἀγαπῶ ἀπὸ πολλοῦ, ὡς ἐὰν εἴσθε μία μικρὰ μου ἀδελφή... Τὴν ἀγάπην μου τὴν κατεκτήσατε διὰ μιᾶς.

— Εἶμαι εὐτυχῆς διὰ τοῦτο, κύριε Τουρζῆ, καὶ δὲν ζητῶ τίποτε περισσώτερον. Ἴδου ἡ μήτηρ μου. Ἄφετέ με μόνην μετ' αὐτῆς, ἐὰν εὐαρεστεῖσθε!

Ὁ Τουρζῆς ἀπεμακρύνθη ὑπὸ τὰς δρυς, κάτωθεν τῶν πυκνῶν κλάδων τῶν ὁποῖων διεπέρων ἕνιοτε ἠλιακαὶ ἀκτίνες.

Ἡ Μαγδαληνὴ ἀνέμενον, ἡ Γενεβιέθη τὴν ἔφθασε.

— Ἐνόμιζον ὅτι ἦσο ὁμοῦ μετ' ὁ κ. Τουρζῆ.

— Πράγματα.

— Τί ἀπέγεινε;

— Ἐστράφη εἰς φυγὴν. Σὰς φοβεῖται, ἀγαπητὴ μητέρα.

— Τί με λέγεις;

— Τὴν ἀλήθειαν. Ὁ κ. Τουρζῆς μοὶ ἐξήγησεν, ὅτι ἐπανεκτήσατε τὴν ἐλευθερίαν σας, ὅτι ὁ κ. Μοντριάν δὲν εἶνε, ἢ δὲν δύναται νὰ εἶνε σύζυγός σας... ὁ κ. Τουρζῆς σὰς ἀγαπᾷ, καὶ ἐπεθύμει πολὺ νὰ τὸν ἠγαπάτε καὶ ὑμεῖς... Ὁ κ. μετ' ἀπαντήσῃ καὶ πάλιν, βεβαίως... Ὁ κ. μετ' ἐρωτήσῃ... Τί νὰ τῷ ἀπαντήσω;

Ἡ Γενεβιέθη ἐπὶ μακρὸν ἐτήρησε σιγὴν. Τὸ διάστημα τοῦτο, οὕτω γενόμενον, τὴν συνεκίνησε. Ἐνόησε τὴν ἀπειρον λεπτότητα αὐτοῦ. Διὰ τῶν χειρῶν

τοῦ ἀγγέλου τούτου ὁ Τουρζῆς ὁμολογεῖ ἀπαξ εἶναι τὸν ἐρωτᾶ του, καὶ τῇ ἐλάγει: «Τὸ διαζύγιον σὰς κατέστησεν ἐλευθέρην· μετ' ἀγαπάτε, καὶ θέλετε νὰ γίνετε σύζυγός μου;»

Τὸν ἠγάπα; Τί διέτρεχεν ἐν τῇ ψυχῇ τῆς; Διατὶ τὸ γλυκὺ πρόσωπόν της, πρὸ ὀλίγου μειδιῶν πρὸς τὴν Μαγδαληνὴν, εἶχε σκυθρωπώσει; Μία μέριμνα ἐθάβουσε τὸ μέτωπόν της. Εἶχεν ἄρα γε καμμίαν θλίψιν; Ἡ ἐφοβεῖτο μὴ γίνῃ παρκαίτιος θλίψεως ἢ δὲν ἐπεθύμει νὰ προξενήσῃ;

— Τί νὰ τῷ ἀπαντήσω, προσφιλὴς μητέρα; ἔλεγεν ἡ τυφλή.

— Τίποτε. Ὁ κ. ὑπάγω νὰ τὸν συναντήσω εἰς τὸ δάσος, ὅπου βλέπω ὅτι περιφέρεται. Λάβε τὸν βραχιονά μου.

— Εὐχαριστῶ, μητέρα. Πάσχω ὀλίγον. Ὁ κ. σὰς ἐζητοῦν τὴν ἀδειαν νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκον.

— Ἀληθῶς, εἶσαι ὠχρά... Μὴ αισθάνεσαι κάματον;... Μὴ ἔχεις θλίψιν τινά;... Εἶσαι ἀσθενής;

— Ὅχι, μητέρα, τίποτε ἐξ ὧν τούτων. Σὰς ὑπόσχομαι, ὅτι ἐντὸς μιᾶς ὥρας δὲν θὰ ἔχω τίποτε.

Ἐτεῖνε τὸ μέτωπόν της, καὶ ἡ Γενεβιέθη ἐπέθηκε φίλημα ἐπὶ τῆς μεγαλοπρεποῦς μελαγχροῦς κόμης της. Ἡ τυφλὴ ἀνεχώρησε διερχομένη βραδέως τὸν λειμῶνα, χωρὶς νὰ ψηλαφῇ, οὕτω νὰ διαστάξῃ τὸ βῆμα της, βεβαία περὶ τοῦ δρόμου ὃν θὰ διέτρεχε. Ἀπαξ μόνον ἔστη, καὶ τοῦτο διὰ νὰ σπογγίσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς της, οἵτινες ἐδάκρυον. Ἐψιθύρισε:

— Μήπως αὐτὸ καλεῖται ἔρωσ; Τότε εἶνε γλυκύτατος καὶ σκληρότατος ἐν ταῦτά.

Ἡ Γενεβιέθη ἐπανεῦρε τὸν Τουρζῆ.

Ἦτο λοιπὸν πολὺ δύσκολον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶχετε νὰ με ἐρωτήσητε, καὶ ἐδέησε νὰ μεταχειρισθῆτε διεργημένη; Ὁ κ. σὰς ἐμιλήσω ἐλευθέρως, κύριε Τουρζῆ. Ἐσομαι ὑπερήφανος, γινομένη σύζυγός σας. Δὲν ἀπατάται τις δις. Γιγνώσκω τὴν εὐγένειαν τοῦ χαρακτήρος σας, τὸ θάρρος σας, τὴν καρδίαν σας. Νὰ γίνῃ τις γυνὴ ἀνδρός τοιοῦτου, οἷος ὑμεῖς, κύριε Τουρζῆ, εἶνε ἡ πλήρης εὐτυχία.

— ὦ! Γενεβιέθη...

— Ἐν τούτοις, θὰ προβαλῶ ἐνστάσεις, ἐὰν ἐπιτρέπητε.

— Ὁ κ. εἶνε ἀδύνατον νὰ στηριχθῶσιν αὐταί, ἀπέναντι τοῦ ἐρωτός μου.

— Ἐν πρώτοις, δὲν εἶμαι διεζευγμένη.

— Ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην, μηδὲν ἄμφιβόλως ἀμφιβάλλετε ὁ νόμος εἶνε ὑπὲρ ὑμῶν εἶνε ρητός. Ὁ πατήρ σας δὲν σὰς ἐπληροφόρησε;

— Ἐστω. Μία ἄλλη ἐνστάσις, Τουρζῆ, προκύπτει ἐξ αὐτῆς τῆς θέσεως τὴν ὁποῖαν κατέχετε. Εἶνε ἀδύνατον εἰς δικαστῆς νὰ νυμφευθῇ γυναίκα ἢ τινος τὸ ὄνομα εὐρηται ἐν τῇ Ἐφ η μ ε ρ ῖ δ ι τ ὶ ν Δ ι κ α σ τ η ρ ῖ ω ν, μεταξὺ τῶν διασῆμων δικῶν.

— Εἶνε ἀληθές, ἀλλ' ἐσκέφθην περὶ τούτου ἀπὸ χρένου μακροῦ. Ὁ κ. δόσω τὴν παρκαίτησίν μου Μένω δικηγόρος καὶ ἐλεύθερος.

— Καταστρέφετε τὸ σπάδιόν σας.

— Τί με μέλλει, Γενεβιέθη, σὰς ἀγαπῶ...

— Αὐτὸ εἶνε τὸ μέγξ ἐπιχειρήμα, τὸ ἠξέυρω. Ἴδου καὶ τρίτη ἐνστάσις, Τουρζῆ, ἣτις προέρχεται ἐκ τοῦ διαταγμοῦ ἐμοῦ τῆς ἰδίας. Μὴ με δεικνύετε, οὕτω ἐπιπλήξατέ με. Πρὸ πάντων, μὴ με λέγετε ὅτι δὲν σὰς ἀγαπῶ, διότι θὰ εἴσθε ἀδικός. Ἐὰν διαστάξω, Τουρζῆ, τοῦτο συμβαίνει διότι ἐπεθύμουν τὸ δρᾶμα τοῦ βίου μου νὰ εἶνε ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπομακρυνόμενον ἀπ' ἐμοῦ... Ἡ ἀνάμνησίς του μοὶ εἶνε πρόσφατος εἰσέτι. Συχνάκις, ὅταν ὄνειροπολῶ, αἱ σκέψεις μου ἀκόμη ταράσσονται, ὡς ὕδωρ ἐπὶ πολὺ ἀνακινήθην... Περιμένετε, ἵνα τὸ ὕδωρ καταστῇ καὶ αὐθις διαυγές... ἀγαπητέ μοι Τουρζῆ, καὶ ἀγαπάτε με ὅσον ἠμπορεῖτε, σὰς τὸ ἐπιτρέπω.

— Γενεβιέθη, με κάμνετε νὰ ἀποθνήσκω ἐκ χαρᾶς.

Ἡ Γενεβιέθη, ἔσχε κίνημα ἀξιολάτρευτον, ὅλον χάρις τρυφύρας καὶ συγκινήσεως.

— Σὰς τὸ ἀπαγγεῖλω, εἶπε, θὰ ἦτο περὶ πολὺ.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν συνέντευξιν ταύτην, ἡ Γενεβιέθη εἶχεν ἐξέλθει εἰς περίπατον μετὰ τῆς Μαγδαληνῆς καὶ τοῦ Ἐρρικέτου, καὶ περιεδιάβηκε παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ. Ἡ ἐσπέρη τὰς κατέλαβε μακρὰν τῆς οἰκίας, καὶ ἐπληθύνοντο διὰ τοῦ ὑελουργεῖου. Στεναὶ ἀτραποὶ διήρχοντο διὰ μέσου ληθῶν, ἐχόντων στάσεις ὑψηλοτέρους τῆς Γενεβιέθης. Ἡ νεαρὰ γυνὴ εἰσέδυσεν ἐντὸς αὐτῶν, παρκαλοῦσθαι ὑπὸ τοῦ Ἐρρικέτου ὁδηγοῦντος τὴν τυφλήν.

— Ὅποια ὠραία ἐσπέρα! εἶπεν αὕτη. Καὶ πῶς τὰ πάντα αισθάνεται τις καλὰ...

Καὶ προῦχ' ὠρεῖ τείνουσα τὰς χεῖρας τῆς ἐκατέρωθεν καὶ ὠπεύουσα τοὺς στάχεις.

— Μητέρα, ἀκούετε τὴν φρικίαν τῆς νυκτὸς ἐντὸς τῶν ἀλωνίων; Πόσον ὠραία εἶνε ἄρα γε! Δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον ἤμην πολὺ μικρά...

Καὶ ἐσιώπησε βυθισθεῖσα εἰς βυθὸν μεμνησμένη, καὶ προσπαλοῦσα νὰ ἐπανεῦρη μετὰ τῶν μᾶλλον μεμακρυσμένων ἀναμνήσεών της τὰς σκηνογραφίαις ταύταις, τὰς διὰ παντός ἀπολεσθείσας διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς.

Εἰς τὰ περὶ τοῦ ὑελουργεῖου ἠκούετο θόρυβος ἀπεριγραπτός, ὁ θόρυβος τῆς καταπαυούσης ἤδη ἐργασίας. Ἡ Γενεβιέθη, διερχομένη, ἐχαίρεισθη ὑπὸ τινων ἐργατῶν, οἵτινες ἐκύλιον ἀμαξίδιον ἐπὶ σιδηρῶν τροχιῶν. Μετ' ὀλίγον, ἀπομακρυνθεῖσα, ἐπανεῦρε ἕν τῷ σιγῇ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐμελλε νὰ εἰσδύσῃ ὑπὸ τὰ δένδρα, εἰς ἐργάτης τὴν συνήντησε, καὶ παρεμέρισε πρὸς τὰ πλάγια, ὅπως τὴν ἀφήσῃ νὰ διέλθῃ, διότι ἡ ἀτραπὸς ἦτο στενὴ. Ἦτο ὑψηλὸς νεανίας μετ' ὄλους πλατεῖς καὶ εὐρωστον ἐξωτερικόν. Ἡ κεφαλὴ του, γυμνὴ καὶ κεκαυμένη ὑπὸ τῶν φλογῶν, ἐνέφεινε ἐνεργητικότητα. Ἐφ' ἑν ὄν τὴν γενεακά του, καὶ ἦτο ἐνδεδυμένος, ὡς ὅλοι οἱ ἐργάται. Ἐνώπιον τῆς Γενεβιέθης, ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν πολὺ χαμηλὰ, ὅπως τὴν χαίρεισθη. Τὸν παρετήρησε μεμνησμένη. Καὶ αἰφνιδίως σταματήσασα, συγκατεῖ μίαν κραυγὴν. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐργάτου συνήντησαν τοὺς τῆς νεαρᾶς γυναικός. Ἐκεῖνος ἐκυψε τὴν κεφαλὴν του χαμηλοτέρου ἀκόμη, καὶ ἀπῆλθε, κλονιζόμενος ὡς μέθυσο.

— Εἶμαι τρελλή! εἶπεν ἡ Γενεβιέθη... τί ἐπῆγα νὰ σκεφθῶ;... Ὁ πτωχὸς οὗτος διαβολὸς ὁμοιάζει τὸν Ἐκτωρ, ἰδὸν τὸ πᾶν!

Μάτην ἐζήτησε νὰ καθουχάσῃ. Μάτην ἤρχισε νὰ γελᾷ ὑψηλοφώνως.

— Εἶνε παράδοξον...

Ὁ ἐργάτης ἀνέλαθε στάσιν μᾶλλον ἐλευθέρην, καὶ ἡ Γενεβιέθη ἱρκαντάσθη, ὅτι ἀνεγνώρισε τὴν στάσιν αὐτήν... Ὁ τρόπος τοῦ φέρειν τὴν κεφαλὴν, τὸ παράστημα, καὶ πρὸ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ!... Τὸ χρῶμα μόνον εἶχε καταστῇ μελαγχροῦς, καὶ ἐκτὸς τούτου, ὁ Μοντριάν δὲν ἔφερε γενεακά τὸσον μακρὰν... Τίς νὰ ἦτο ἄρα γε οὗτος; Ἐν τούτοις, ἠρνεῖτο πάντοτε νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἦτο ὁ Ἐκτωρ... Ὁ Ἐκτωρ ἐργάτης!... Ὁ Ἐκτωρ εἰς τὸ καμίνι, γυμνὸς μέχρι ὀσφύος, ἐργαζόμενος ὡς ὁ τελευταῖος μάγκας... Ὁ Ἐκτωρ, τέλος, ὁ Ἐκτωρ πλησίον τῆς!

Ἐστράφη πᾶραυτὰ πρὸς τὸ μέρος τῆς Μαγδαληνῆς. Ἐγίνωσκε πόσον ἡ αἰσθησις τῆς ἀκοῆς ἦτο ἀνεπτυγμένη παρὰ τὴν τυφλήν. Ἡ παιδίσκη ἐκάθητο, καὶ φρικιάσει τὴν εἶχ' ἄν καταλάβει.

— Τί ἔχεις; Ὀμίλει, θίλω νὰ μάθω...

— Εἰς ἀνθρώπος ἦτο ἐδῶ, ὅστις ἐσταμάτησεν... Ἐνόμισα ὅτι ἀνεγνώρισα τὸ βῆμα του... Ἡπατήθη, δὲν ἔχει οὕτω, ἀγαπητὴ μητέρα;... Διότι καὶ σὺς τρέμετε, καὶ ἡ αὐτὴ ἰδέα σὰς ἐπῆλθε δὲν εἶνε ἀληθὴς, ἀγαπητὴ μητέρα, ὅτι δὲν εἶνε αὐτός;

Ἡ κόμησσε ἐλητηρόνησε νὰ ἀπαντήσῃ... Ἡ νύξ ἐν τούτοις, εἶχεν ἐπιέλθει ἐντελῶς. Ἀκίνητος καὶ τεταραγμένη, ἡ Γενεβιέθη δὲν ἔχανε ἀπὸ τῶν ὁμμάτων της τὸν δρόμον, ὅθεν ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος εἶχε διέλθει, δίκην ὀπτασίας.

Εἰς τὸ βῆθος ἠγείρετο τὸ ὑελουργεῖον, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους, ὡς τέρας γιγάντιον μετ' ἑκατὸν ὀφθαλμοὺς ἀνημμένους δι' ἐρυθρῶν φλογῶν, αἵτινες ἐφαίνοντο ἐντὸς τῶν καμινίων. Ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν καπνοδοχῶν, ὁμοῦ μετ' ὁ καπνόν, ἐξήρχοντο μυριάδες σπινθήρων, οἵτινες ἐσκορπίζοντο γύρω δίκην δικτάντων ἀστέρων. Μακρόθεν, οἱ ἀστέρες αὐτοὶ ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἀνέρχωνται, νὰ ἀνέρχωνται πάντοτε, καὶ νὰ κερφόωνται ἐπὶ τῆς κυανῆς ἐπιφανείας τοῦ στερεώματος.

(ἀκολουθεῖ)

ΔΙ ΜΕΓΑΛΑΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΙ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑΙ

Ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει τῶν Δύο Κόσμων» ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως περίεργον μελέτην τοῦ κ. Βερνιῶ περὶ τῶν μεγάλων κεφαλαιούχων τῆς Ἀγγλίας.

Μεταξὺ τῶν μεγάλων τῆς Ἀγγλίας περιουσιῶν, τὴν πρώτην θέσιν κατέχουσιν αἱ τῶν γαιοκτημόνων. Πρὸ τινων ἐτῶν ὁ κ. Τζῶν Βράιτ, ἐν τινι τῶν εὐγλωττοτέρων αὐτοῦ λόγων, παρετήρησεν, ὅτι ἑκατὸν πενήκοντα πρόσωπα κατέχον τὸ ἡμισυ τοῦ ἀγγλικοῦ ἐδάφους, καὶ ὅτι ἡ ἐπιφανεία τῆς Σκω-

τις ανήκει εις δέκα ή δωδεκα ανθρώπους. Άρκεί να σχηματίση την ιδέαν περί της συσσωρευ-
σεως της κτηματικης περιουσίας εν ταίς βρετανι-
κίς νήσοις.

Παρά τή 'Αριστοκρατία ταύτη της γαιοκτημο-
σύνης τηρούνται ζωηρά οι αρχαίαι παραδόσεις. Ο
νόμος της πρεσβυγενείας επιτρέπει να ή περιουσία
μεταβιβάζεται άκραια από πατρός εις υιόν, πολ-
λαπλασιαζομένη εις έκάστην γενεάν: ή δέ εργασία
του πλούτου άναπληροί την άπώλειαν της πολιτι-
κης έπιρροής, ήν ύφίστανται οι μεγάλοι της 'Αγ-
γλίας γαιοκτήμονες δυνάμει της βραδείας εξελίξεως
ήτις επιβάλλει βαθμηδόν την βουλήν των κοινοτή-
των εις την των Λόρδων.

Οι Δούκες της Σουβερλάνδης και της Βουκλέγ-
χης, ο Μαρκήσιος Βρεϊθαλβίκης — όστις δύναται
να εκδίση κατ' εύθειαν επί 33 όλας λεύγας χωρίς
να εξέλθη των κτημάτων του — οι Δούκες Ριτσαμόνδ,
Δεθονσχίρ, Νορθουμβερλάνδης, 'Αργίλης και 'Αθώ-
λης, οι κόμητες Φάϊφ και Σέϊριελδ, ο Μαρκήσιος
Βιούτ και ο Βαρωνέτος 'Ιάκωβος Μάθησον συγκατα-
λέγονται μεταξύ των πλουσιωτέρων γαιοκτημόνων
της 'Αγγλίας. Ο Δούξ της Βίστιμενστερ κατέχει
ελόκληρον συνοικίαν του Λονδίνου, ήτις επιφέρει
αυτόν κατά μέσον όρον, έτήσιον εισόδημα εις κοσι-
πέν τε όλων εκατομμυρίων φράγκων.

Αί μεγάλοι περιουσία των Τραπεζιτών διαγωνί-
ζονται προς τάς των γαιοκτημόνων, ένίοτε δέ και
υπερτεροῦσιν αὐτῶν. 'Επί κεφαλῆς τῶν πριγκήπων
τῆς Τραπεζῆς εὐρίσκειται ὁ οἶκος τῶν Ρότζιλδ, οὗ-
τινος τὸ ὄνομα ὑπῆρξεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὸ σύμ-
βολον τοῦ πλοῦτου ἐν τῇ ὑψηλοτέρᾳ αὐτοῦ έννοίᾳ,
όστις δέ, καίτοι σήμερον νικᾶται ὑπὸ τῶν ἀμερικαν-
ῶν Κροίσων, κατέχει ὁμοῦ περιουσίαν ἥτις θεωρεῖ-
ται ἡ τρίτη τοῦ κόσμου ὅλου.

Κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα ένικητέστη ἐν Λονδίῳ ὁ
κ. Ναθάν Μάϋερ Ρότζιλδ, ὁ ἰδρυτὴς τοῦ ἀγγλικοῦ
κλάδου τῶν Ρότζιλδ. Ὁ ἀντιπρόσωπος οὗτος τῆς
τραπεζικῆς δυναστείας τῶν Ρότζιλδ, ἐξηπλωμένῃς
ἐπὶ τῶν κυριωτέρων πόλεων τῆς Εὐρώπης, ἦτο υἱὸς
τοῦ Μάϋερ 'Αμσχελ Ρότζιλδ, ἐκ Φραγκφούρτης. Ὁ
πάππος του, 'Αμσχελ Μωϋτῆς, κατέκει ἐν τῇ 'Ιου-
δαϊκῇ ὁδῷ, ἐν οἴκῳ νεοκοσμημένῳ δι' ἐρυθροῦ
κωλοῦ — roth schild, — ὅθεν παρήχθη τὸ ὄνομα
τῆς πλουσίας ταύτης οἰκογενείας, ἥτις ἐμελλε, προ-
όντος τοῦ χρόνου, νὰ γίνῃ μία τῶν πλουσιωτέρων
τοῦ κόσμου.

Ὁ Μάϋερ 'Αμσχελ, ὁ ἀληθὴς ἰδρυτὴς τῆς δυνα-
στείας ταύτης τῶν τραπεζιτῶν, παρέσχε μεγάλας
ἐκδουλεύσεις εἰς τὸν Δούκα τῆς Χίσης Κάσσελ, δια-
σώζων τὸν ὑπὸ τῆς γαλλικῆς ἐπιδρομῆς ἀπειλουμέ-
νην περιουσίαν του. Ὅτε ὁ Μάϋερ ἀπεβίωσε, τῷ
1812, ἀφῆκεν εἰς τοὺς πέντε αὐτοῦ υἱοὺς περιουσίαν
κολοσσίαν διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ὁ μὲν Ναθάν
ἐξηκολούθησε τὰς ἐργασίας ἐν Λονδίῳ: ὁ 'Ανσέλ-
μος Μάϋερ διεδέχθη τὸν πατέρα του ἐν Φραγκφούρτῃ:
ὁ Σολωμὸς ἐνεκατέστη ἐν Βιέννῃ, ὁ Κάρολος ἐν Νεα-
πόλει καὶ ὁ 'Ιακωβὸς ἐν Παριίσις. Στενότερα συν-
δεδεμένοι, κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦ πατρὸς των

παραγγελίαν, οἱ πέντε ἀδελφοὶ ἐκράτουν εἰς χεῖρας
των τὰς μεγάλας χρηματικὰς ἀγορὰς τῆς Εὐρώπης,
καὶ ἠδυνήθησαν ν' ἀξήτωσι τάχιστα τὰ πλοῦ-
τη των.

Ἡ ἐν Βαρτελῷ μάχη παρέσχεν εἰς τὸν Ναθάν
ἀμύθητα κέρδη. Ἡ ἐπάνοδος τοῦ Ναπολέοντος ἐκ
τῆς νήσου 'Αλβης ἐπέφερεν ἀληθῆ κρίσιν ἐν τῇ
ἀγορᾷ τοῦ Λονδίνου. Ὁ Ναθάν ἠθέλησε νὰ ἀκο-
λουθῆσθαι αὐτοπροσώπως τὴν σειρὰν τῶν γεγονότων,
καὶ ἀνεχώρησε κρυφὰ εἰς Βρυξέλλας, ἀκολουθῶν ἐν
Βαρτελῷ τὸ Γενικὸν 'Επιτελεῖον τοῦ Δουκὸς Βελ-
λιγκτῶνος.

Ὁ Ναθάν ἀφίκετο εἰς Βρυξέλλας φρονέων τὸν ἴπ-
πον του, διήλθε τὴν ἀπὸ Ὀστένης εἰς Δούβρον
θάλασσαν ἐπὶ λέμβου, καὶ τὴν ἐπιούσαν ἐθεάθη εἰς
τὸ χρηματιστήριον, πλησίον τῆς στήλης ἐφ' ἧς ἐσυ-
νεθίζε νὰ ἐρείδηται, τεθλιμμένος τὴν ὄψιν καὶ σκυ-
θρωπός.

Ὁ πανικός ὑπῆρξε μέγας: ὁ Ρότζιλδ ἐπώλει, αἱ
μετοχαὶ κατήρχοντο καθ' ἐκάστην στιγμήν, ὅτε δὲ
τὴν ἐπιούσαν ἀρίχθη ἡ εἶδησις τῆς νίκης, πολλοὶ
ἐνόμισαν ὅτι ὁ Ναθάν ὑπέστη μείγστα ζημίας...
'Εκέρδιζεν, ἐξ ἐναντίας, ἐν εκατομμύριον ἀγγλικῶν
λιρῶν, διότι — ἐνῶ ἐπώλει χιλιάδων τινῶν λιρῶν
ἀξίας — οἱ μυστικοὶ του πράκτορες, ἐπωφελοῦμενοι
τῆς τόσῳ ἐπιτηδείως προπαρσκευασθείσης ὑποτι-
μήσεως τῶν μετοχῶν, ἠγόραζον ἀναρίθμητα ποσὰ
ἐθνικῶν χρεωγράφων.

Ἀπὸ τοῦ 1818 μέχρι τοῦ 1832 ὁ Ναθάν Ρο-
τζιλδ διεπραγματεύθη, διὰ μὲν τὴν Πρωσίαν δά-
νειον ἐκ 212 εκατομμυρίων φράγκων, διὰ δὲ τὴν
Ρωσίαν ἕτερον ἐξ 87 εκατομμυρίων, δύο δάνεια ἐκ
52 εκατομμυρίων ἕκαστον — τὸ μὲν διὰ τὴν Αὐ-
στρίαν τὸ δὲ διὰ τὸ Βασίλειον τῆς Νεαπόλεως —
70 εκατομμύρια διὰ τὴν Βραζιλίαν καὶ 50 διὰ τὸ
Βίλγιον — τοῦτέστι 523 εκατομμύρια φράγκων, μὴ
ὑπολογιζομένων τῶν ἀγγλικῶν δανείων. Ἐως τότε
ὁ τόκος ἐπληρώνετο εἰς τὸ ἐξωτερικόν καὶ ὑπέκειτο
εἰς τὰς διακυμάνσεις τῆς ἀλλαγῆς: ὁ Ρότζιλδ κα-
τῶρθωσεν ἕνα πληρωθῆ εἰς Λονδίον, καθιστῶν οὕτω
τὴν ἀγγλικὴν ἀγορὰν τὸν ἀνώτερον γνώμονα τῆς
τρεχούσης ἀξίας τῶν χρεωγράφων.

Τὸν χαρακτηρὰ τοῦ Ἰσραηλίου τραπεζίτου ἀπο-
δεικνύει τὸ ἐξῆς γεγονός.

Οἱ Διευθυνταὶ τῆς 'Αγγλικῆς Τραπεζῆς, φθονοῦν-
τες τὴν οικονομικὴν ἰσχύϊν τῶν Ρότζιλ, ἠρνήθησαν
νὰ ἐξοφλήσωσι χρηματικὴν ἐπιταγήν, ἣν ὁ ἀδελφός
του 'Ανσέλμος ἀπηύθυνε εἰς τὸν Ναθάν ἐκ Φραγκ-
φούρτης.

— Ἡ 'Αγγλικὴ Τράπεζα, τῷ εἶπον, δὲν ἐξοφλεῖ
εἰμὴ τὰ ἰδικὰ της γραμμάτια, οὐδέποτε ὁμοῦ τὰ
τῶν ἰδιωτῶν.

— Τῶν ἰδιωτῶν! ἀνιφώνησεν ὁ Ναθάν. Θὰ δεῖξω

εἰς τὴν 'Αγγλικὴν Τράπεζαν τί εἶδος ἰδιωτῶν εἶ-
μεθα ἡμεῖς!

Μετὰ τρεῖς ἐβδομάδας ἐπαρουσιάσθη εἰς μίαν τῶν
θυρίδων, ἔνθα ἐνεργεῖται ἡ ἀλλαγὴ τῶν γραμμα-
τίων τῆς 'Αγγλικῆς Τραπεζῆς καὶ ἐξήγαγε τοῦ
χαρτοφυλακίου του χαρτονόμισμα τῶν πέντε λιρῶν,
ζητῶν νὰ τὸ πληρώσωσιν. Ὁ ὑπάλληλος, ἀπορῶν
διότι ἐβλεπε τὸν Ρότζιλδ πρὸς ἐρχόμενον αὐτοπρο-
σώπως διὰ τόσῳ ἀσήμαντον ποσόν, τῷ ἐνεχείρησε
τὰ πέντε χρυσὰ νομίσματά του. Ὁ Ναθάν τὰ ἐξή-
τασε λεπτομερῶς, τὰ ἐδοκίμασεν ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ
καὶ τὰ ἐθίσεν ἐντὸς σακκιδίου. Ἀκολούθως ἐξήγαγε
τοῦ χαρτοφυλακίου δεύτερον χαρτονόμισμα, καὶ τρί-
τον, καὶ τέταρτον, δέκατον, ἑκατοστόν, ἐπαναλαμ-
βάνων φλεγματικῶς τὴν πρᾶξιν του καὶ ἐξετάζων ἐν
πρὸς ἐν τὰ ἐκάστοτε λαμβανόμενα χρυσὰ νομίσματα.
'Ὅτε τὸ μὲν χαρτοφυλάκιον ἐκενώθη, τὸ δὲ σακκι-
διον ἐπληρώθη, ὁ Ναθάν παρέλαβε δεύτερον χαρτο-
φυλάκιον ἐκ τῶν χειρῶν ὑπαλλήλου του τινός, καὶ
ἐξηκολούθησεν μέχρι τῆς ὄρας καθ' ἣν ἡ Τράπεζα
κλεισεν. Ἐντὸς ἐπτά ὥρῶν εἶχε πληρωθῆ 21,000
στερλινῶν. Κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ διάστημα ἐννέα ὑπάλ-
ληλοί του ἐπραττον τὸ αὐτὸ εἰς τὰς ἐννέα ἄλλας
θυρίδας τῆς Τραπεζῆς, ἄς κατέλαβον ἐφ' ὅλην τὴν
ἡμέραν πρὸς μείστην ζημίαν τῶν λοιπῶν ἀνθρώ-
πων, αἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ προσεγγίσωσιν ἕνα
ἀλλάξωσι καὶ αὐτοὶ τὰ χαρτονομίσματα των. Κατὰ
τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἐλάφρωσε κατὰ 210,000 λιρῶν
τὸ μεταλλικὸν ἀποθεματικὸν κεφάλαιον τῆς 'Αγγλι-
κῆς Τραπεζῆς.

Ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ παρέσχεν ἄπ' εἶπον τὸν γέ-
λωτα ἡ ἐκεντρικότης αὐτῆ τοῦ τραπεζίτου. Οἱ
Διευθυνταὶ τῆς 'Αγγλικῆς Τραπεζῆς ἐδιηγοῦντο αὐ-
τὴν, μόλις κρατοῦντες τὸν γέλωτα καὶ σκώπτοντες
τὰς ματαίας. ὡς ἔλεγον, καὶ ἀκάρπους προσπαθείας
τοῦ ἀντιπάλου των. Τὴν ἐπιούσαν ὁμοῦ ὁ Ναθάν
καὶ οἱ ἐννέα αὐτοῦ ὑπάλληλοι εὐρίσκοντο πάλιν
εἰς τὴν θέσιν των παρ' ἐκάστη τῶν θυρίδων τῆς Τρα-
πεζῆς, ἔκτοτε δὲ ἡ ἀστείότης ἤρχισε νὰ φανῆ πως
βραρεία εἰς τοὺς διευθυντῆς τοῦ ἰδρύματος. Ἡ ἐκ-
πληξίς των μετεβλήθη εἰς φόβον.

Ὁ Ρότζιλδ ἔλεγεν εἰς τοὺς φίλους του:

— Οἱ κύριοι τῆς 'Αγγλικῆς Τραπεζῆς δὲν θέ-
λουσι τὰ τραπεζογραμματία μου: οὔτε ἐγὼ θέλω
τὰ ἰδικὰ των... Ἐντὸς δύο μηνῶν θὰ τελειώσω νὰ
ἀλλάξω ὅσα ἔχω εἰς τὰ χρηματοκ βώτια μου!

'Ὅταν οἱ διευθυνταὶ τῆς 'Αγγλικῆς Τραπεζῆς ἐ-
μαθον τοῦτο, ἐφοβήθησαν. Δύο μῆνες!... Τοῦτο
ἀντιπροσώπευεν ἑνδεκα εκατομμύρια στερλινῶν τοῦ-
λάχιστον, τὴν διακοπὴν τῆς ὑπηρεσίας ἴσως δὲ καὶ
τὸν πανικόν... Ἡ Τράπεζα ἠναγκάσθη νὰ συνθη-
κολογήσῃ, καὶ τὴν ἐπιούσαν ἐδήλωσεν ὅτι εἰς τὸ
ἐξῆς θὰ ἐξώφλει τὰς συναλλαγματικὰς τοῦ Ρό-
τζιλδ ὡς τὰς ἰδικὰς της!

Ὁ Ρότζιλδ, βέβαιος ὦν περὶ τῆς ἰσχύος καὶ τῆς
ἐπιρροῆς του, ἦτο ὑπερόπτης

— ἀδύναμαι νὰ συναγωνισθῶ πρὸς ὑμᾶς, ἔλεγε
πρὸς τὸν Δούκα Μονμοράνσου, διότι ἐάν ἡμεῖς εἴσθε
ὁ πρῶτος Βερῶνος χριστιανός, ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι ὁ
πρῶτος Ἰσραηλῆτις Βερῶνος.

Ἡ μισανθρωπία ἦτο ἄλλο ἐλάττωμα τοῦ χαρα-
κτῆρος τοῦ Ναθάν.

— Διασκεδάζω ένίοτε, ἔλεγε, δίδων μίαν λίραν
εἰς πτωχόν τινα. Οὐδὲν κωμικώτερον τῆς ἐκπλή-
ξεώς του. Πάντες σχεδόν νομίζουσιν ὅτι ἠπατήθη
καὶ ὅτι θὰ ζητήσω τὴν ἀπόδοσιν τοῦ νομίσματος:
φεύγουσι δὲ δι' ὄλης τῆς ταχύτητος τῶν ποδῶν των,
ἕνα μὴ ἀναγκασθῶσι νὰ τὸ ἀποδόσωσιν.

Ὁ Ναθάν ἀπεβίωσε τῷ 1835. Διεδέχθη αὐτὸν ὁ
υἱὸς του Λιονέλλος, ὅστις ἐδάνειται εἰς τὴν Βρετα-
νικὴν Κυβέρνησιν τὰ 100 ἐκτομμύρια εἰς χρυσόν
τὰ ἀνγκαιὰ ἕνα ἀγοράσῃ παρὰ τοῦ Κεδίβου τὰς
μετοχὰς του τῆς διωρυγῆς τῆς Σουέζ. Ὁ Λιονέλ-
λος, ὅστις διεπραγματεύθη διάφορα δάνεια ἀνερχό-
μενη εἰς τετρακισχίλια εκατομμύρια
φράγκων ἀπέτελεσε μέρος τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτή-
των, ὡς ἐκ τῆς μεγαλοδωρίας δὲ καὶ τῆς τιμιότη-
τός του τοιαύτας, ἔχαίρει συμπαθείας, ὅστε ὁ θάνα-
τός του, συμβὰς τῷ 1879, ὑπῆρξε γενικόν ἐν Λον-
δίῳ πένθος.

Ἡ 'Ανασσα ἀνύψωσεν εἰς τὸ ἀξίωμα Πατρικίου
(Pair) τοῦ κράτους τὸν υἱόν του Ναθανιήλ, Λόρδον
Ρότζιλδ, τὸν πρῶτον 'Εβραϊόν ἀξιοθέντα νὰ κατέχη
θέσιν ἐν τῇ 'Αριστοκρατικῇ Βουλῇ.

Περὶ δύο ἄλλων μεγάλων κεφαλαίουχων ἐνασχο-
λεῖται ὁ κ. Βερνῶ ἐν τῷ ἄρθρῳ του Ὁ Θωμᾶς
Βράτσεϋ, ὁ ἕτερος αὐτῶν, ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἐργο-
λάθος σιδηροδρόμων τῆς ὑψηλίου. Ἐνα δόσωμεν
ἀμυδράν τινα ιδέαν περὶ τῆς σπουδαιότητος τῶν
ἐπιχειρήσεων τοῦ Βράτσεϋ, ἀρκεί νὰ εἰπωμεν ὅτι ἐν
'Αγγλίᾳ, Γαλλίᾳ, Αὐστρίᾳ, Καναδᾷ καὶ Ἰνδίας
ἐξετέλεσεν ἔργα ἀξίας 160 εκατομμυρίων ἀγγλικῶν
λιρῶν, τοῦτέστι τετρακισχιλίων εκατον
μμυρίων φράγκων!

Ὁ Σκμουήλ Κυνάρ εἶνε ἄλλος τῶν μεγάλων ἄγ-
γλων ἐκατομμυριούχων. Πρῶτος συνέλαβε καὶ ἐπραγ-
ματοποίησε τὴν ιδέαν τῆς συστάσεως ἀσφαλτοῦς καὶ
ταχείας συγκοινωνίας μεταξύ τῶν Ἠνωμένων Πο-
λιτειῶν τῆς 'Αμερικῆς. Τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἀτμό-
πλοιον ἐφθασεν εἰς Βοστώνην τῷ 1840. Σήμερον
τὰ ἀτμόπλοιά του ἐκτελοῦσι 246 πλοῦς ἐτησίως
μεταφέροντα πλέον τῶν 100,000 ἐπιβατῶν, ἡ δὲ
ἀσφάλειά των εἶνε τοιαύτη, ὅστε οὐδ' ἐν τῶν πλοίων
του ἐναυάγησε κατὰ τὸ μικρὸν τοῦτο διάστημα. Αἱ
'Αμερικανικαὶ Ἐταιρίαι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συνα-
γωνισθῶσι πρὸς τὴν ἀγγλικὴν γραμμὴν. Τὰ ἀτμό-
πλοια τοῦ Κόλλινς ἠττήθησαν ἐν τῷ ἀγῶνι, αὐτὸς
οὗτος δὲ ὁ Βάνδερβιλτ ὀπισθοχώρησεν ἀπέναντι κα-
ταστρεπτικῷ συναγωνισμοῦ.

Τῷ 1859 ὁ Σκμουήλ Κυνάρ ἀνυψώθη εἰς τὸν βθ-

μόν του Βαρωνάτου, τὸν τίτλον δὲ τοῦτον ἐκληρο-
νόμησεν ὁ υἱὸς του μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, συμ-
βάλλοντα ἐν ἔτει 1869.

ΤΟ ΧΙΛΙΟΔΡΑΧΜΟΝ

(Ἐκ τῶν τοῦ Μαυρικίου Ἰοκαῖ)

Τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς ἐξ ὀλοκλήρου λευκανθεῖ-
σαν, τὸ βλέμμα ὑπὸ τὰ καμμόντα βλέφαρα θολὸν
καὶ ἐσθραμένον, τὰς παρειὰς τοῦ προσώπου συμπε-
πτωκυίας ὡχρὰς καὶ ἐρυτιδωμένας, τὸ ἄλλοτε τό-
σον εὐθυτενὲς καὶ ἀκμαῖον σῶμα εἰς ἀπίστευον βαθ-
μὸν καταβεβλημένον, — ἰδοὺ εἰς ὁποίαν κατάστα-
σιν ἐπανεῖδομεν τὸν ἀγαπητὸν καὶ ἀχώριστόν μας
φίλον Κοσμά. Καὶ ἦτο μόλις 32 ἐτῶν. Τί ἀνθρώπος
νεανίας ποῦ ἦτο πρὸ ἑκαταετίας, πρὶν ἢ ἀπέλθῃ εἰς
Ἀφρικήν! Καὶ τί διάβολον ἐζήτει εἰς τὰ ἀξένα ἐ-
κείνα μέρη; Ἀνεχώρησε διὰ τινὰ ἐπιχειρήσιν, ἥτις
ὀλίγας τιμὰς τῷ προσμήνυε, καθόσον ἐπρόκειτο περὶ
ἐμπορικῆς τινος ὑποθέσεως μελλούσης γλίτσαρ νὰ
τῷ ἀποφέρῃ κέρδη, ὡς διεξαγομένη εἰς λογαριασμὸν
τρίτου.

Μὰς εἶχεν ἐσπέρην τινὰ ἀφηγηθῆ ὅλας τὰς περι-
πετείας του, ὅτε ἐκαθήμεθα πάλιν πλησίον ἀλλή-
λων κατὰ τὴν παλαιάν μας συνήθειαν, ἐγὼ, αὐτὸς
ἕτερός τις ἐκ τῆς προτέρας εὐθύμου παρίας μας.
Οἱ λόγοι ἐξήρχοντο βραδέως ἐκ τῶν χειλέων του,
ἐνίοτε προέδιδον τσαούτην κόπωσιν καὶ ἐπροφέροντο
τόσον σιωπηρῶς, ὥστε μετὰ κόπου ἠδυνάτο τις νὰ
ἀντιληφθῆ, ὅσα διηγείτο περὶ τῶν κακοῦθων πυ-
ρετῶν, περὶ τῶν συναρθεῖσάν μετὰ τῶν ἰθαγενῶν
μαχῶν, περὶ τῶν κακουχιῶν καὶ τῶν στερήσεων, ἃς
εἰς τὰ ἐνδοτέρα τῆς Ἀφρικῆς, καθ' ὅλον τὸ διά-
στημα καρτερικῶς ἐδοκίμασεν.

— Μπα! τῷ εἶπον ὅλα αὐτὰ ἠδύνασο νὰ τὰ
γνωρίζῃς ἐκ τῶν προτέρων, καὶ ὅμως διατί; . . .

— Διατί; ἐψιθύρισέ μετὰ πικρῶν μειδιήματων·
ἔθηκε τὴν χειρὰ του ἐντὸς τοῦ θυλακίου, ἔσυρε τὸ
χρηματοφυλάκιον καὶ ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ ἓν μακρὸν
δεδιπλωμένον τεμάχιον χάρτου. Ὅτε τὸ ἐξεδίπλω-
σεν εἶδομεν, ὅτι ἦτο παλαιὸν χιλιόδραχμον χαρτο-
νόμισμα. «Τὸ χιλιόδραχμον τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ αἰτία
τοῦ ταξιδίου μου». Ἐπειδὴ δὲ τὸν προσεβλέψαμεν
μετὰ τινος δισταγμοῦ, προσέθηκεν:

— Ἐπρεπε μᾶλλον νὰ εἶπω, ὅτι τὴν παροῦσαν
οἰκτράν κατάστασίν μου, ὀφείλω εἰς τὸ μίσος μιᾶς
γυναίκος.

— Πῶς, καὶ τί τῆς ἔκαμες; ἐφώνησες ἴσως τὸν
ἐραστήν της, ἢ μήπως προσέβαλες θανασιμῶς τὴν
φιλαρέσκειάν της;

— Ποσῶς, τὴν ἐπροφύλαξα μόνον ἀπὸ τὴν ἀτιμίαν.

— Δύνασαι νὰ μᾶς τὸ ἀφηγηθῆς;

— ὦ! εὐχαρίστως, προσέθηκεν. Εἰξέρω, ὅτι
δὲν θὰ τὸ διηγῆθῃτε ἀλλαγῶ, ἄλλως τε καὶ ἐάν τὸ
εἶπατε — οὐδεὶς θὰ τὸ πιστεύσῃ περὶ αὐτῆς. Χαίρει

τόσον καλὴν φήμην ἢ — ἡ εὐεργέτις! χὰ, χὰ, χὰ!

Ἀπεμάκρυνεν ἀπ' ἑαυτοῦ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου,
ἤναψε τὸ τσιγάρο του, ἐφύσησέ μετ' ἀσθενοῦς ἀναβί-
ξεως τὸν καπνὸν καὶ ἤρχισεν:

— Ἦμην εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν. Ἐκ τοῦ μικροῦ
εἰσοδήματός μου δὲν ἠδυνάμην νὰ ζήσω. Ἐδέχθη
λοιπὸν, ὡς γνωρίζετε, τὴν εἰς ἄκρον εὐνοϊκὴν ἐκεί-
νην θέσιν. Ἐγείνα γραμματεὺς τοῦ διεθυντοῦ τῆς
Τραπεζῆς κ. Μ... Τὸν γνωρίζετε; Εἶνε ἀνὴρ ἀκε-
ραιοτάτου χαρακτῆρος καὶ ἀμετασείστον ἀρχὸν
περὶ δικαιοσύνης, οὐχὶ ὅμως καὶ μεγάλου ψυχικοῦ
σθένους. Ἐσῦρατο τότε, βεβαίως δὲ καὶ τὴν ἀκόμην,
ἀπὸ τὴν μύτην ὑπὸ τῆς συζύγου του. Διὰ τῆς ἐπι-
μονῆς, ἥτις χαρακτηρίζει τοὺς περιορισμένους τὸν
νοῦν, συνεκέντρου πρὸς ἓν μόνον σημεῖον ἄπασαν τὴν
ἀντίστασιν του. Οὐδέποτε παρεσύρετο παρὰ τῆς
συζύγου του εἰς δαπάνας, αἵτινες θὰ ὑπερέβαινον
τὰ εἰσοδήματά του. Ὡς ὁ οἰκειότερος αὐτοῦ συνε-
ργάτης, ἐπεσκεπτόμην συχνάκις τὸν οἶκόν του καὶ
παριστάμην ἔστιν ὅτε ἀκούσιος μάρτυς μικρῶν ἐρί-
δων, ἐν αἷς ἐπρόκειτο περὶ ἀποποιήσεως πληρωμῆς
τῆς ραπτρίας ἢ τῆς καλλωπιστρίας τῶν ἐσθῆτων.
Κολακείαι, δάκρυα, παράφοροι λέξεις, ἀνευ οὐδενὸς
ἀποτελέσματος ἐξεφύροντο.

Ἦτο ἠναγκασμένη πάντοτε μόνη νὰ φροντίζῃ νὰ
συγκαλύπτῃ τὰ χρέη τῆς ραπτρίας της. Ἐν τῷ με-
γαλοπρεπεῖ οἴκῳ τῶν διήγον λίαν λιτῶς. Τὰ χρέη
μακά, ἅτινα ἦσαν προωρισμένα διὰ τὴν διοίκησιν
τῆς οἰκίας, ἐδαπανῶντο εἰς τὰ ἐμπορικὰ. Ἀταρά-
χος ὑπέμενε τὸ τοιοῦτον ὁ σύζυγός της, ἄρα καὶ νὰ
μὴ ὑπερέβαινον τὰ κοινωσιμὰ ἐξοδα. Καὶ ἐδα-
πάνα πολλὰ ὑπὲρ ἑαυτῆς, ἢ ὡραία αὐτῆ γυνή. Διότι,
ἦτο πράγματι ὡραία, ἦτο καλλονὴ συναρπάζουσα.
καταθέλουσα, μαγεύουσα, ἀνεκράστως ὡραία!
Βασιλικὸν παράστημα, πρόσωπον, ἐν τῷ ὅποιῳ πᾶσα
γραμμὴ ἀντεπροσώπευε τὴν λεπτότητα, τὴν εὐγέν-
ειαν. Εἶνε ἀνόητος ἢ προσβεβυμένη ἰδέα, ὅτι ἡ καλ-
λονὴ δὲν εἶχε ἀνάγκην ἄλλων κοσμημάτων, διότι
τὸ κάλλος δὲν ὑπομένει παρεφθαρμένους καθημερινὰς
ἐνδυμασίας. Τὸ γνωρίζουν κἀλλιστα οἱ ζωγράφου.
Ποσάκις ἐπεθύμησα τότε νὰ ἦμην πλούσιος, ὅπως
δυναθῶ νὰ καταθέσω εἰς τοὺς πόδας της θσαυρούς.
Ἦνα περιβληθῆ τὰς κομψοτέρας ἐσθῆτας τοῦ κόσμου.
Ἄστοχος νεανικὴ μεγαλοπληξία! Δύναμαι σήμε-
ρον εἶτι νὰ σᾶς τὸ εἶπω: Ὅτῳ ἔτη πλήρη δεινο-
παθημάτων ἐν Ἀφρικῇ καταστνετρίσαν τὸν ἔρωτα
ἐκείνον, ὡς κατέβαλλον τὸ σῶμα μου. Ἦτο τὸ χάρμα
τῶν ὀφθαλμῶν μου, οὐδέποτε τῆ τῷ εἶπον. Ἐσιώπων
καὶ ἐτηκόμην. Ἦμην τότε, μόνον εἰκοσιτεσσάρων
ἐτῶν. . .

Τὸ στόμα τοῦ ἀφηγουμένου ἐστέγνωσε, διὸ ἐπι-
εὐ δλίγον οἶνον καὶ ἐξήκολούθησεν:

— Ἐν τῷ μεταξύ ἐπῆλθε τὸ ἐξῆς γεγονός: Χά-
ριν εὐεργετικῶν σκοπῶν, εἶχε διοργανωθῆ μία ἀγορὰ·
δὲν ἐνθυμούμαι πλέον ποῖα χώρα κατεκλύσθη ὑπὸ
πλημμύρας ἢ ἔπαθεν ἐκ πυρκαϊῆς περὶ τούτου ἄλ-
λως τε δὲν ἐπρόκειτο. Τὸ κυριώτερον εἶνε ὁ ἀγαθο-
εργὸς σκοπός. Ὑπὸ προσεδυτέρως τινὸς ἀριστοκράτι-
δος κυρίας, προσεκληθῆσαν αἱ εὐειδέστεραι κυρίαί.

νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν τῶν πωλητριῶν. Ἐνοεῖται
ὅτι ἡ κυρία τοῦ προεσταμένου μου δὲν ἐλησμονήθη.
Ἦτο ἄλλως τε ἡ κατ' ἐξοχὴν ὡραία. Τὴν προτε-
ραϊάν τῆς ἀγορᾶς μοὶ ἀνηγγέθη αἰφνιδίως, ὅτι θὰ
εἶχον τὴν τιμὴν νὰ τὴν συνοδεύσω, καθότι ὁ προ-
στάμενός μου ἦτο ἠναγκασμένος νὰ παρευρεθῆ εἰς
τινα σπουδαία συνεδρίασιν.

Ὁ ἐν Νοτίῳ Ἀφρικῇ ἀντιπρόσωπός μας εἶχεν ἀπο-
θάνει, προσβληθείς ὑπὸ τοῦ νοσηροῦ κλίματος, καὶ
ὡς ἐκ τούτου ἐπρόκειτο ἐνώπιον τοῦ διοικητικοῦ
συμβουλίου νὰ συζητηθῆ ἐκ νέου ἡ ἀποικιακὴ διοί-
κησις τῆς τραπέζης μας. Ἐκαμα ὅλας τὰς ἀναγκ-
κίας, ὡς καὶ τινὰς περιττὰς παρασκευάς, διὰ νὰ
παραστῶ ἐνώπιόν της ὅσον οἶόν τε εὐπρεπῶς. Εἶχον
εἰς ἄκρον παιδαριώδεις ἰδέας περὶ εὐεργετικῶν ἀγο-
ρῶν ἐνόμιζον ὅτι. Ἐν αὐταῖς γίνεται σπατάλη μυ-
θωδῶν ποσῶν. Τούτου ἕνεκεν ἔθηκα ἐντὸς τοῦ χρη-
ματοφυλακίου μου, ἐκ προνοίας καὶ διὰ πᾶσαν περι-
στασιν, ἓν χιλιόδραχμον χαρτονόμισμα ἐνοεῖται,
ὅτι μετὰ τὴν πράξιν ταύτην δὲν εἶχον ἐναπολει-
φθῆ πολλά χρήματα ἐντὸς τοῦ κισωτίου μου. Ἀνε-
χρησάσμεν δι' ἀμάξης: πρὸς τὴν αἰθούσαν τῆς τε-
λετῆς. ὦ! ποῖα στιγμή καὶ εὐδαιμονία ἦσαν ἐκεῖναι
αἱ διήλθον ἐντὸς τῆς ἀμάξης, ἢν ἐπλήρου ὁ θρόνος
τῆς μεταξίνης ἐσθῆτος της καὶ ἡ εὐδία τῶν μύ-
ρων. Συνεπειρώθη ὅσον ἠδυνάμην καὶ δὲν ἐπρό-
σπερα ἐξ εὐτυχίας καὶ συστολῆς οὐδὲ λέξιν. Δὲν τὸ
εἶχε δόλου παρατηρήσει.

Κυρίως εἶπεῖν, μὲ μεταχειρίσθη ὡς καλλίτερόν
τινα θεράποντα. Ἐν τῇ αἰθούσῃ ἀφιγθεῖσα μὲ ἀπέ-
πεμψε διὰ λεπτῆς κλίσεως τῆς κεφαλῆς, παραγγεί-
λασα, ὅπως κατὰ τὴν ἀναχώρησιν παρευρεθῶ καὶ
πάλιν. Εἶχον ἀπατηθῆ. . . Νομίζω, ὅτι εἶνε περι-
τὸν νὰ ἐνδιατρίψω, περιγράφω τὴν ἐν τῇ λαμπρῇ
ἐκείνῃ ἀγορᾷ κίνησιν. Καὶ ἐκεῖ ἐπέισθη, ὅτι τῶν
πλειοτέρων τιμῶν καὶ περιποιήσεων ἀπολαύει ὁ ἀ-
φειδέστερον δαπανῶν. Ἡμεῖς οἱ λοιποὶ, οἱ πενιέστε-
ροι, ἐπλανώμεθα τῆδε κἀκεῖσε, τεταπεινωμένοι καὶ
δύσθυμοι. Παρίστανον ὕψος ὁποῖος ἦμην. Τὴν ἀχρυ-
στὴν νεολαίαν ἐσθῆθησα πολὺ κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέ-
ραν. Μεταξὺ αὐτῆς διεκρίνατο ἰδίᾳ ὁ ῥώστος πρίγκηψ
Μερτσίνσκυ ὡραῖος ἀνὴρ, ὅστις τότε ἔκαμε
μέγαν κρότον μὲ τὴν ἄρρονα σπατάλην του. Ἐν
ἔτος ὕστερον ἐκηρύχθη εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως,
τὸ εἶχον ἀναγνώσει ἐν ταῖς ἐφημερίαις. Τίς οἶδεν
εἰς ποῖον μέρος νὰ ἐπαγγέλῃται τὴν τὸν χοροδιδά-
σκαλον; . . . Ἡ ἐσπέρα ἐκείνη συγκληθημίτο, ἐν-
νοεῖται, ἀκόμην εἰς τὰ εὐτυχέστερα ἔτη τοῦ βίου του.
Θὰ σᾶς διηγῆθῶ ἀμέσως ἐν παραδείγματι:

Πρὶν ἢ προῶθ ὅμως εἰς τοῦτο, ὀφείλω νὰ σημειώσω
μῖαν λεπτομέρειαν. Ἡ εὐεργετικὴ ἀγορὰ ἔλαβε χώ-
ραν ἐντὸς οἰκίας, ἥτις ἀποτελεῖτο ἐκ μιᾶς εὐρυγώ-
ρου αἰθούσης καὶ τινῶν ἐτέρων μικροτέρων διαμε-
ρισμάτων.

Τὸ διαχώρισμα τῆς συζύγου τοῦ προεσταμένου
μου, εὐρίσκατο ἐντὸς ἐνός ἐκ τῶν ἀπομεμακρυσμέ-
νων ἐκείνων διαμερισμάτων. Ἰσως ἦτο τὸ παύσιον
ζηλοτυπίας μιᾶς ἐκ τῶν κυριῶν τῆς ἐπιτροπῆς, κα-
θότι ἐζήτουν παντὶ σθένει νὰ δυσχεράνωσι τὴν θέ-

σιν τῆς κυρίας Μ... ὅπως μὴ ἐπισιτιάξῃ τὴν κάλλο-
νὴν τῶν λοιπῶν κυριῶν. Οὕτως ἐπίσης ἀναρτῶσι
πολλάκις ἐν ταῖς καλλιτεχνικαῖς ἐκθέσεσιν ἐξαισίαν
εἰκόνα εἰς κακὴν θέσιν. Οἱ κομφοὶ κύριοι τὴν εὐρον
ἐν τοσούτῳ. Περιεστοιχίζετο πάντοτε ὑπὸ ἐμίλου
νεαρῶν κυριῶν. Εὐκρινέστατα τὸ ἐβλεπον ἐκ τῆς
κρύπτης μου.

ὦ! ναί, ὅποια ἀνόητα παιδαριώματα! Εἶχον
κατορθώσει νὰ εὐρω εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης τὴν
ἐξέδραν ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐπαίανυσεν ἡ μουσικὴ, ὅταν
ἐδίδοτο χορὸς ἐν τῷ μικρῷ ἐκείνῳ χώρῳ. Νῦν ἦτο ἡ
ἐξέδρα γραφικῶς διακεκοσμημένη διὰ μεγάλων πλα-
τυφύλων ἀνθῶν, ἅτινα μὲ ἀπέκρυπτον. Οὐδέποτε
τὴν εἶδον μαγευτικώτεραν, οὐδέποτε ἐπεθύμησα θερ-
μότερον τὴν γοητευτικὴν ἐκείνην καλλονὴν! Αἰφνι-
δίως ἐδόθη τὸ σημεῖον τῆς κληρώσεως τῶν ἐκκυ-
βευθησομένων ἀντικειμένων, ἅτινα ἐκείντο ἐν τῇ
μεγάλῃ αἰθούσῃ. Τὰ παρακείμενα δωμάτια ἐκείνη-
θησαν. Καὶ ἡ κυρία Μ... ἐκλείδωσε τὸ ἐρμάριον, ἐν
ᾧ εὐρίσκοντο αἱ εἰσπραξεῖς καὶ διανοεῖτο νὰ ἐγκα-
ταλεῖψῃ τὴν σκηνὴν τῆς, ὅτε ἐναρτίσθη ὁ πρίγκηψ
Μερτσίνσκυ. Τότε παρέμεινε. Τὸν παρετήρησε μετὰ
τοῦ θελατικώτερου μειδιήματος. Ἦσαν μόνον. Τί
ἐψιθύρισαν κατὰ τὸ διάστημα τῶν δέκα λεπτῶν με-
ταξὺ τῶν, δὲν ἠδυνάθη ἐκ τοῦ μέρους ἐνθα ἦσαν
κεκοσμημένως νὰ ἐννοήσω ἐφαίνετο μόνον, ὅτι τὴν
παρεκίλει νὰ τῷ δώσῃ τι, ὅπερ αὐτῇ μειδιῶσα ἔρ-
νεῖτο. ὦ! τί ὑπέφερον ἐκεῖ ἐγὼ ὁ δυστυχής! . . .
Ἐπὶ τέλους συνήνεσε, ναί, συνήνεσεν. Ἰδοὺ, περὶ
αὐτοῦ ἐπρόκειτο: ἔλαβεν ἐν κρυφῆτιν μεταξὺ τῶν
χειλέων της, ὁ δὲ πρίγκηψ ἀπέκοψε τὸ ἕτερον ἡμισυ
ἐξ αὐτοῦ διὰ τῶν ὀδόντων του. Δὲν ἐβιάζετο, καθ' ἢ
ἐφαίνετο ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἐκείνῃ, καθότι, ἐπὶ τινὰ δευ-
τερῶς λεπτα, εὐρίσκοντο αἱ κεφαλαῖα τῶν ἐγγύς ἀλλή-
λων. . . Συνεκράτητα ἐμαυτὸν διὰ νὰ μὴ φονάξω. . .
Παρετήρησαν περίξ τῶν ἐάν δὲν εἶχον κανένα μάρ-
τιον.

Οὐδεὶς εὐτυχῶς εὐρίσκατο! Ἐπειτα ἐξήγαγε τοῦ
θυλακίου του δέσμην χαρτονομισμάτων. «Αὐτὸς εἶνε
ὁ εὐεργετικὸς σκοπός» εἶπον κατ' ἑμαυτόν! Καὶ ἔ-
θηκε πρὸ αὐτῆς ἐν χιλιόδραχμον. Κατὰ τὴν στιγμήν
ἐκείνην διήλθεν ἀστραπιαίως πρὸ τῆς σκηνῆς εἰς ρε-
πόρτες ἐφημερίδος, ὅστις εἶχε συμπερικλυθῆ εἰς τὴν
ἐπιτροπὴν. Ὁ πρίγκηψ ἀπεμακρύνθη. Ἦτο πάλιν
μόνη. Τότε εἶδον μῖαν κκυοῦθη, ἀποτρόπαιον πρῆ-
ξιν. Ἐκλίνας ὀλίγον πρὸς τὰ ἐμπρός, παρετήρησε
περίξ αὐτῆς πρὸς ἀπάσας τὰς διευθύνσεις προσεκτι-
κῶς, δειλῶς — ὡς μία κλέπτρια! εἶτα ἐδίπλωσε τὸ
χιλιόδραχμον χαρτονόμισμα κατεπτοσμένη μὲ τρε-
μούσας τὰς χεῖρας· ἀκόμην μῖαν τὸ ἐδίπλωσε —
καὶ ἰδοὺ, ἦτο πλέον στενὸν, τόσῳ στενόν. . . Ἐπὶ τέ-
λους, διὰ ταχειᾶς κινήσεως, ἐκρύψεν αὐτὸ ἐντὸς τοῦ
ἐξώμου τῆς ἐσθῆτος της. . .

Διὰ νὰ φυλάξῃ ἴσως τὰ χρήματα ταῦτα μέχρι
τῆς παραδόσεώς των, ἐσκέρθη. Ἄλλὰ τότε διατί
παρετήρησε τόσον ὑπόυλως περίξ της; ὅχι, ἠθέλησε
νὰ καταχρησθῆ τὰ χρήματα ἢ εὐεργέτις! . . . το
τὸ πρᾶγμα ἦτο ἄλλως τε τόσῳ καταφανές! . . .
τὸ πάθος της πρὸς τοὺς συμμοῦς ἐξωγαγόμενος τις

λογαριασμός, ὃν πρὸ ὀλίγων ἔτι ἡμερῶν ἀποποιήθη ὁ σύζυγός της νὰ πληρώσῃ, ὦ! ταῦτα πάντα ἦσαν ἀριστὰ ἐνδειξίαι...

Ἡ τελευταία ἐπιλήϊα ἔξε πρὸς τὴν λήξιν της. Εἶμεθα συνθηροισμένοι πάντες ἐντὸς τῆς αἰθούσας τοῦ κοιμητηρίου. Καὶ ἐγὼ εἰσῆλθον ἐντὸς αὐτῆς, προτιθέμενος νὰ συνοδεύσω τὴν κυρίαν Μ... μέχρι τῆς κατοικίας της. Αὕτη δὲν εἶχεν ἔλθει ἀκόμη. Ἀκριβῶς πρὸ μικροῦ ἐγένετο περὶ αὐτῆς ὁ λόγος: ἐψιθυρίζετο, ὅτι κατώρθωσε, χάρις τῇ γενναιοδωρίᾳ τοῦ πρίγκηπος Μερτσίνσκου, νὰ εἰσπράξῃ τὸ μεγαλύτερον ποσόν. Τὸ αἶμα μου ἐπάγωνεν εἰς τὰς φλέβας. Ἐβλόπον ὅτι ἡ καταστροφή ἤγγιζε πρὸς τὸ τέλει. Ὁ νεώτερος ἐκείνος εἶχεν ἴδαι τὸ χιλιόδραχμον χαρτονόμισμα καὶ διέσπειρε πάραυτα τὴν εἰδήσιν. Πρὸς θεοῦ! ἔπρεπε νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν ἀτυχῆ πρὶν εἰσελθεῖ. Ἐκαμα μερικὰ βήματα πρὸς τὴν θύραν. Ἦτο πλέον πολὺ ἀργά, καθότι αὕτη εἰσέρχεται ἤδη... «Κυρία μου, ἔχω μίαν λέξιν νὰ σὰς εἶπω!» τῇ ἐψέλλισα ἀπνευστί. «Περιμένετε!» μοὶ εἶπεν ἀγαπῶν καὶ μοὶ ἔστρεψε τὰ πόδια. Ἐξέκρινε εὐθὺς πρὸς τὸν ἄλθερόν της...

— Πόσα χρήματα μὰς κομίζετε, ὠραία κυρία; ἤρώτησεν ἡ ἀριστοκράτις πρὸς δρόμον, μετὰ χάριτος καὶ προσευχῆς.

— Ἐπτακόσια περίπου φράγκα, κυρία κόμισσα.

— Ἐπτακόσια;... Τὰ χεῖλη τῆς ὕψηλῆς κυρίας πικρῶς συνεστάλησαν τὸ βλέμμα της ἔγεινε παγερόν· ἔπειτα ἐμειδίασε μετὰ πονηρῆς καὶ ἐστράφη πρὸς ἑτέραν κυρίαν.

Νεκρική σιγή ἐνός δευτερολέπτου ἐπικολοούθησεν. Τὰ βλέμματα ἀπάντων ἦσαν ἐστραμμένα πρὸς τὴν ἀπιστον αἰφνιδίως ἐφάνη, ὅτι ἤρξατο ν' ἀντιλαμβάνηται τῶν διατρεχάντων. Ὁρίσταν ὡς νεκρὰ καὶ μετὰ κόπου ἀνέπνεον. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐπαρουσιάσθη.

«Παρακαλῶ νὰ μοὶ συγχωρήσετε, διότι δὲν ἐξέπληρώσα εἰσέτι τὴν ἐντολήν μου· ἡ κυρία Μ... μοὶ πένεχεῖσθε τὰς χιλίας δραχμὰς τοῦ πρίγκηπος Μερτσίνσκου, ὡς ὤρελλον νὰ παραδώσω πρὸς τὴν κυρίαν πρὸεδρον. Δὲν εἶχον ὅμως τὴν τιμὴν νὰ γυμρίσω πρὸς τὴν κυρίαν κόμισσάν.»

Ταῦτα εἰπὼν, κατέθηκε τὸ χιλιόδραχμον ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Ἡ περιέργεια τῶν περισταχένων ἤρξατο νὰ διαλύεται· πάλιν ἐφάνησαν φίλιος προσμεριδιώσαι ὀψεις. Ἡ κυρία Μ... τάχιστα συνῆλθεν εἰς ἐκυτὴν καὶ ἀνέλαθεν. Διὰ λεπτῆς χειρονομίας μὲ ἐπαρουσίασεν εἰς τὸν κομψὸν ὄμιλον:

— Εἶνε ὁ γραμματεὺς τοῦ συζύγου μου...

Τὴν συνοδεύσας ἀκολούθως, ὅπως κατέληξε τὰς κλίμακας. Τὰ γόνατά μου ἐκλονίζοντο ἐκ τοῦ σφοδροῦ ἐρεθισμοῦ, ὅστις μὲ συνείχεν ἀκόμη. Αὕτη τούναντίον ἦτο ἀπαθής. Τόσω ἀπαθής, ὥστε οὐδὲ μὲ ἤρώτησε κἄν τίνι τρόπῳ ἐλάβον γινώσκιν τῆς πράξεώς της. Ἦτο τόσω ἀπαθής, ὥστε δὲν μὲ κῶχάριστε διὰ τὴν σωτηρίαν της, οὔτε διὰ λέξεων, ἀλλ' οὔτε δι' ἐνός βλέμματός. Διέτρεξε τὸν ἥνιοχον νὰ παρα-

λάσῃ ἡ ἀμαξία της. Ἰσταμένα ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας.

— Ὁ ἀναχωρήσω μόνη μου, μοὶ εἶπε, καὶ μοὶ ἐσφιγξέ κἄτι τι εἰς τὴν χεῖρα ὡς εἰς ὑπερέτην...

Ἦννόησα πάραυτα τί ἦτο ἰδοῦν, ἦτο τὸ ἀπὸ αὐτὸ χαρτονόμισμα... Ναι, καὶ ὅτε ἐβάδιζον μόνος, σύννονος, διὰ τῶν σκοτεινῶν ὁδῶν, ἐρίληξα τὸ χιλιόδραχμον αὐτὸ, ὅπερ ἦτο εἰσέτι θερμὸν καὶ ἀνέπεμπεν ἠδέϊαν ὁσμὴν ἐνεκὸν τῆς θέρμης, ἐν ἣ ἐκαίτο... Τί θέλετε νὰ σὰς εἶπω ἀκόμη; δύο ἡμέρας βραδύτερον, μοὶ ἀνεκοίνωσεν ὁ διεθνοτής, ὅτι ἔπρεπε ν' ἀναχωρήσω διὰ τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Τραπεζῆς μας· ἐπεχείρησα νὰ διαμαρτυρηθῶ.

— Δὲν ἔχετε οἰκογένειαν, μοὶ ἀντέταξε, τί δύναται νὰ σὰς στενωχῶρῇ λοιπόν; μήπως εἶνε κἄμια γυνὴ εἰς τὸ μέσον;

— Ὁχι, ἐψέλλισα...

Ἐπρεπε ν' ἀναχωρήσω ἄλλως τε, ἐπρόκειτο περὶ τοῦ μέλλοντός μου. Ἀπῆλθον πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου ὅμως, ἐπεθύμουν νὰ τὴν ἴδω μίαν ἔτι φοράν. Διὰ τοῦ συζύγου της ἐπροσκόπισθη, ὅτι εἶνε ὀλίγον ἀδιάθετος. Εἰς ταῦτα προτέθηκεν αὐτός, ὅτι ἡ σύζυγός του λίαν μὲ κύνει, καθάτι — καὶ ταῦτο ἐμπιστευτικῶς μοὶ ἀνεκοίνωσεν — αὕτη κυρίως τὸν παρέπεισεν, ἵνα μοὶ ἀναθέσῃ τὴν δυσχερῆ καὶ τιμητικὴν ἀπιστολήν. Ἐντὸς ἐνός ἔτους, μοὶ ἔλεγε, θὰ μὲ ἀνεκάλει καὶ θὰ μὲ διορίζῃ εἰς πολὺ ἀνωτέραν θέσιν ἐκείνης ἣν μέχρι τοῦδε κατεῖχον. Ἦμην εἰς τὸ ἔπακρον συγκεκινημένος, ἐξέλαβον ὅσα μοὶ ἀφηγήτο κατὰ γράμμα.

Ἡ σκληρά! ἐν ἔτος μόνον; Ὅκτω ὀλοκλήρη ἔτη ἤδυνῆθη νὰ μὲ κρατῇ μακρὰν της. Ἐν τῇ ἀργίᾳ ἐκείνῃ φύσει, ἥτις ἐμποιεῖ φρίκην, παρὰ τοὺς ἐλώδεις πυρετούς, ἐν ἀθλιότητι καὶ κακουχίαις, ἐφθάρη τὸ σῶμα καὶ ἡ ζωὴ μου. Ἀργὰ ἠννόησα τὸν ἀληθῆ σκοπὸν της. Ἡ ὠραία εὐεργετία ἠθέλησε ν' ἀπαλλάξῃ τοῦ γνώστου τῆς ἀτιμίας της. Ἠλπίζεν, ὅτι δὲν θὰ ἐπανέκινετον, ὡς ὁ προκάτοχός μου. Ἰδοῦ με ὅμως. Ἦμην ἴσχυρὰς κράσεως. Ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιόν της. Ἡ ἀθλία! Διέτρεξε πάντοτε ἐπὶ τὸ γλυκὺ καὶ μαγευτικὸν ἐκεῖνο κάλλος. Προσεποιήθη, ὅτι δὲν μὲ ἐνεθυμείτο πλέον. Ὁ σύζυγός της ἠναγκάσθη λεπτομερῶς νὰ τῇ ἀφηγήθῃ τίς ἦμην.

Δικαίᾳ ἀγκυκλιτικῆς ἐκόχλαζεν ἐν ἐμοί. Μετὰ λίαν μελιχίον τόνου τῇ εἶπον, διότι ἔπρεπε κἄτι νὰ τῇ εἶπω:

— Εἶθε πάντοτε, ἀκόμη τίσον ἐλεῆμων, κυρία μου;

Ἐμειδίασεν ἀρχημένως καὶ μετὰ χάριτος.

— Ἐννοεῖται!...

Ὅ! τὸ μειδίωμα ἐκεῖνο! πόσα δὲν θὰ διέπρατέ τις δι' ἐκεῖνο τὸ μειδίωμα. Τότε διήλθε πάλιν τοῦ νοῦ μου ἡ σταθερὰ καὶ ἀμετάτρεπτος ἐκείνη ἰδέα, ἥτις ἐπὶ τοσοῦτον καιρὸν μετ' ἐπιμονῆς μὲ ἐδασάνιζεν: Τί θὰ συνέβαινον, ἔλεγον κἄτ' ἐμαυτὸν, ἐάν ἦμην ἀρετὰ ὁρατὴ, καὶ τῇ ἔλεγον, ὅτι τὴν λατρεύω, καθ' ἣν στιγμήν κατήρχαστο μετ' ἐμοῦ τὰς κλίμακας, διαφωλάσασα ἀκαρδίαν μὲν τὴν ἀξιοπρέ-

παίαν της πρὸ τοῦ κόμπου, τεταπεινωμένη ὅμως ἐνώπιον ἐμοῦ; Τίς οὐδὲν, ἔστω δὲν θὰ ὑπιστάμην τόσα δεινὰ καθότι, ὑπῆρχε καὶ ἄλλο μέσον, ὅπως μὲ καταστήσῃ διὰ παντός ἀνίκανον ἐκμυστηρέσεως: τὸ μέσον τοῦτο ἦτο ἡ ἀγάπη της!...

ΚΑΡΟΛΟΣ Ε. ΓΕΑΒΕΡ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΝΙΚΗΝ

Ἦτον ἤδη μεσονύκτιον.

Οἱ ὀπλίται, βρεθεὶς πλείοτερον ἐκ τοῦ καμάτου ἢ τοῦ οἴνου, ἐπιπτον εἰς ὕπνον παρὰ τὴν πεπληρωμένην κύλικα... τὰ νικητήρια ἄσματα ἠλονέν κατέπαιον... καὶ σιγῇ διεδέχετο τὸν ἀλαλαγμὸν τῆς πρωΐας καὶ τὸν συμμιγῆ θόρυβον τῶν τελευταίων ὥρων...

Ἔργον μέγα εἶχαν ἐπιτελεσθῆ ὑπὸ τὸ κυανοῦν τῆς σελήνης φέγγος ἡ Καρθαγένη, ἡ ἀπόρρητος τοῦ Ἀσδρούβα πόλις, νεώριον συνάμα καὶ θησαυροφυλάκειον τῶν Καρχηδονίων, παρίστατο ὑπόδουλος τῶν Ρωμαϊκῶν λεγεῶνων. Σηκίπιον ὁ Ἀφρικανὸς διὰ μιᾶς καὶ μόνης ἐφόδου εἶχε γίνῃ αὐτῆς κύριος... Καὶ ἤδη, εἰς τὰ ἐπικαιρότερα σημεῖα, παρὰ τὰς ἀνεμμένους ἐσπερινὰς πυράς, ἀντὶ τῶν τέκνων τῆς Ἀφρικῆς, ἦσαν τοποθετημένοι ρωμαῖοι φύλακες, νεωχελῶς ἐκπληροῦντες τὸ ἐκυτῶν καθήκον. Νικηταὶ καὶ ἠττημένοι παρεδίδοντο ὅλοι εἰς ὕπνον. Μόνος ὁ Ρωμαῖὸς στρατηλάτης, σύννομος καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἐσπερινοῦ συμποσίου, ἠγρύπνει ἐτι, μάτην ἐπικαλούμενος τὸν φύγοντα αὐτὸν ὕπνον... Ἡ κλίνη, ἐφ' ἣς ἐνδεδυμένος εἶχε καταπέση, τὸ πρῶτον ἤδη τῷ ἐφάνετο τόπος μαρτυρίου. Δὲν ἦτον ἡ πρώτη μάχη ἢ τῆς πρωΐας ἐκείνης. Δὲν ἦτον ἡ πρώτη νίκη ἢ ἄλωση τῆς Καρθαγένης. Καὶ ὅμως βοῆ, καὶ κίνησις, ὀπτασίαι αἵματος καὶ ὀπλων συγκρουμένων, ὅλη ἡ σύγχυσις τῆς πρωϊνῆς συμπλοκῆς ἐπλήρου τὰς μακρὰς στιγμὰς τῆς ἀγρυπνίας του, καὶ ὑπὲρ πάντα ταῦτα, λανθανουσὰ τις πικρία, ὡς κύμα βραδύ συνεχῶς ἀνακύπτουσα καὶ βυθίζουσα τὴν ψυχὴν του εἰς ἄρητον καὶ ἀόριστον μεταλλοχολίαν.

Ἐβιάσθη νὰ ἐγερθῆ, καὶ προπορευομένων δύο ραβδούχων, ἀνῆλθεν εἰς τὸ ὕψηλόν καὶ εὐρὺ δῶμα τῆς προσωρινῆς αὐτοῦ κατοικίας.

Ἐστησαν ἐκεῖνοι ἐκτέρωθεν τῆς θύρας, ἀκίνητοι ὡς κίονες, οὗτος δὲ, μὲ τὰς μεγαλοπρεπεῖς πτυχὰς τῆς ἐρυθροπαρῦρου τηβέννου του, ἐπροχώρησε βραδέως πρὸς μίαν τοῦ δώματος ἄκραν...

Ἦτο νύξ χλιαρὰ, ὀλοκύανος, ἐρωτικωτάτη... Ἡ πόλις τῆς Καρθαγένης ἐξετείνετο πρὸ αὐτοῦ μαγικῇ ὑπὸ τὸ φέγγος τῆς σελήνης, ἀπλοῦσα ὑπὸ τὸν μεσημβρινὸν αὐτῆς οὐρανὸν μαρμαίροντα καὶ ὑποκυκνίζοντα τὰ πλατεῖα καὶ ἀμέτρητα αὐτῆς δώματα.

Ἐκ τῆς σφαγῆς τῆς πρωΐας, ἐκ τῶν ἀλαλαγμῶν καὶ τῶν ἐφόδων, ἐκ τοῦ ἀνά τὰς ὁδοὺς πεισματῶδους ἀγῶνος, οὐδὲν πλέον... Ἠρεμῖα τὸ πᾶν καὶ

σιγῆ... Καὶ ἡ θάλασσα πέραν, γαληνιακὰ καὶ αὐτῇ, καὶ ἀργυροκύανος ὡς πλατεῖα ἔκτασις παραπνομένου ὑδραργύρου, περιλείχουσα ἐρωτύλως τῶν βράχων τὴν τραχύτητα, ἐλίκνιζεν ἐπὶ τοῦ μαλακοῦ τῆς κόλπου τὰ στερεὰ τῶν Ρωμαίων σκάφη...

Ἦτο νύξ ἔρωτος, νύξ ἐξ ἐκείνων καθ' ὅς κοχλάζουσι αἱ ἐπιθυμίαι, καὶ ὄνειροπωλεῖ τις ἐκφρων θερμὰς περιπτώσεις καὶ ἀπεγνωσμένα φιλήματα...

Ὁ τροπαιοῦχος νικητὴς τῆς ἡμέρας παρεδόθη ὅλος εἰς τὸ περὶ αὐτὸν ἀκαταμάχητον γόητρον. Ὁ ἀγέρωχος πολεμιστὴς ἤρχισε νὰ λησμονῇ πρὸ τῆς κυανότητος τῆς ἀτμοσφαιρας τοῦ χυθίντου αἵματος τὸ τραχεύθρον χρῶμα. Ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἐξηλείφετο μικρὸν κατὰ μικρὸν πρὸ τῆς πέριξ μελιχιοτήτος, τῆς μάχης ἢ μανίας καὶ τῶν φονευομένων αἱ ἀραὶ, ἀφίπταντο ἐν πρὸς ἐν πάντα τὰ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας λαβόντα χῶραν... καὶ μίᾳ ὑπελείπετο πλέον ἀνάμνησις, μίᾳ μόνῃ, πλήν ζωντανῇ, ὀλοζώντανος αὕτη, ἡ ἐπιθεώρησις τῶν τῆς Κελθῆρας ἡμέρων, οὗς κατὰ τὴν ἀλωσιν τῆς πόλεως εὐρεν ἐπιμελῶς φυλασσομένους ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων, ὡς ἐξασφαλίζοντας αὐταῖς τὴν τῶν Κελθῆρων συμμαχίαν... Καὶ μετὰ τῶν ἀτυχῶν τούτων, οὗς ἐδικαιοῦτο νὰ λάβῃ δούλους ἰδίους, καὶ οἵτινες εἶχον παρελάση πρὸ αὐτοῦ μὲ ἐλεεινὰς ἐκ τοῦ φόβου τὰς ὄψεις, ἡ φαντασία του ἀναπαρίστα μετὰ πρωτοφρονῶς ἐπιμονῆς τὴν ὠραίαν μορφήν καὶ τὸ πλήρες μεγαλοπρεποῦς χάριτος παράστημα εὐσταλοῦς ἡγεμονόπαιδος, γυναικὸς σπανίως καλλονῆς.

Τὸ πρῶτον τότε, ἡ καρδία του συνεταράχθη ὅλη ἐπὶ τῇ θεᾷ γυναικί, τὸ πρῶτον τότε ἠσθάνθη ἑαυτὸν δουλωθέντα ὑπ' ἐνός βλέμματος. Καὶ ἐν ᾧ ἐκείνη ἀντιπαρήρχετο πτήσσοισα, ἕρμῃ ἀκάθεκτος κατέλαθεν αὐτὸν ν' ἀρπάσῃ τὴν μάγον καλλονὴν ἀπὸ τῆς ταπεινῆς χορείας τῶν λοιπῶν, καὶ θέτων αὐτὴν παρ' αὐτῷ, νὰ τὴν καταστήσῃ κοινωὸν τῶν μεγαλείων καὶ τῆς δόξης του, ἐπιστρέφων οὕτω τὴν ἐκ τοῦ κατορθώματος τῆς πρωΐας ἐνδοῦσαν αἴγλην διὰ τῆς ὕψιστης εὐδαιμονίας τοῦ εὐτυχοῦς ἔρωτος...

Καὶ ἡ ἀνάμνησις αὕτη τοῦ κατὰ τὰς ὀλίγας ἐκείνας στιγμὰς θωπευθέντος ὠραίου ὄνειρου, καὶ ἡ εἰκὼν τῆς κόρης, ἡ ἐξαισία εἰκὼν, ἡ πλήρης τῶν θερμῶν χρωμάτων τῆς πραγματικότητος, ἀντιπαρέρχομένη πρὸ αὐτοῦ ὡς φαινέιν μετέωρον, πληροὶ καὶ νῦν πρὸς στιγμὴν κυμάτων ἀγαλλιᾶσεως, ἀγνώστων τέως τὸ εὐρὺ του στήθος.

Πλήν ἡ ἀνάμνησις τῶν μετέπειτα καθιστᾷ αὐτὸν καὶ πάλιν σκυθρωπὸν...

Ἡ κόρη βασιλικῆς καταγωγῆς, ἦτο μεμνηστευμένη μετὰ Κελθῆρος ἡγεμόνος... καὶ ὁ τελευταῖος οὗτος, ἄρχων μεγάλης χώρας καὶ τέως ἐχθρικῶς διακείμενος πρὸς τοὺς Ρωμαίους, ἠδύνατο εὐεργετούμενος νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν κατακτητικῶν σκοπῶν τῆς Ρωμαϊκῆς συγλήτου...

Ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Σηκίπιωνος ἡ πάλῃ δὲν ὑπῆρξε μακρὰ. Ἐν αὐτῷ παρὰ τὸν ἔρωτά του ὤρθθη ἀκαμπτος ἡ περὶνοι τοῦ Ρωμαίου πολίτου, θυσιαζόντος τὰ πάντα εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς πατρίδος καὶ τὴν ἑαυτοῦ δόξαν. Ἐθεώρησεν ἀξίον τῆς

μεγάλης του καρδιάς να θυσιάση τὸ ἀρχόμενον αἶσθημα εἰς τὰ μόνα αὐτοῦ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης εἰδῶλα, τὴν Ρώμην καὶ τὴν δόξαν. Ἐπειτα, ἡ ἐγκράτεια αὐτοῦ, ἐγκράτεια ἀληθῶς μεγάλου ἀνδρός, τὸν ὤθει, ὡς ἐν ὁμοίαις περιστάσειν ὅλους τοὺς ὀλιγαριθμούς ὁμοίους του, νὰ κρατήσῃ ἐκαστοῦ, καὶ ἂν εἴη ὤφειλεν εἰς τὰς ἀκάνθας δι' ὧν περιβάλλεται πᾶσα ὠραία πράξις, ν' ἀφήσῃ ὡς πάντοτε σχεδὸν συμβαίνει, ῥῆκναι αἱμάσσονται τῆς νεκρᾶς του καρδιάς... Ἄλλως τε, ἡ ἐκ τῆς νίκης χαρὰ ἐφλεγει ἐπὶ τὰ στήθη ὄλων, δ' ἐκ τῆς ἐπιτυχίας ἐνθουσιασμός ἐμέθυσε τοὺς πικντας, καὶ ὁ Σκιπίων ἰλιγγιᾶ βλέπων πνταχόθεν ποσηλούμενα ἐπ' αὐτοῦ βλέμματα θυμασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως, καὶ ἀνερχόμενα θυμιάματα λατρείας ἰσοθείου. Ἰπὸ σκοτοδίνης κτελαμβάνετο ἀναλογιζόμενος τὴν εἰς Ρώμην θριαμβευτικὴν του ἐπανοδόν, ἕνα ὀλόκληρον λαὸν ἀλαλάζοντα ὑπὸ τὰς χρυσᾶς τοῦ ἡλίου ἀκτίνης, καὶ δεξιούμενον αὐτὸν ἐν παραφόρῳ χαρᾶ, ἐν ἐξέκλῳ ἐνθουσιασμῷ, αὐτὴν εἴη τὴν Ρωμαϊκὴν Σύγκλητον, τὴν πολυσεβαστον ἐνσαρκωσιν τοῦ Ρωμαϊκοῦ μεγαλείου, ἀποβάλλουσαν ἐπὶ ἡμέραν ὅλην, ἵνα τὸν ὑποδεχθῆ, τὴν μαρμαρινὴν καὶ ἐκπαλαί ἀνκλωϊώτον ἀπαθειᾶν τῆς... Ἡ ὑπερηφάνεια ὑπερεπλήρει τὸ στήθος του. Τί ἦτον ἡ μικρὰ ἐκείνη θυσία ἀπεναντι ὄλων τούτων. Ποία λύπη ἔρωτος ἡδύνατο νὰ παραβληθῆ πρὸς τὴν ἀποθέωσιν ὑφ' ἐνὸς ὀλοκλήρου λαοῦ; Δὲν ἦτον ἰκανὴ αὕτη πρὸ πλήρωσιν ὄλων τῶν πόθων ἐνὸς θνητοῦ;

Νὰ μετακλήσῃ τὸν εὐτυχῆ Κέλθηρον καὶ τῷ παραχωρήσῃ τὴν ζηλευτὴν παρθένον, ἰδοὺ ποία ὑπῆρχεν ἡ ἀπόφραξις του, ἐγκλείοντος τότε εἰς τὰ νεκρὰ του στήθη, ὅλην τὴν θερμὴν τῶν εἰκοσιπέντε ἐτῶν...

Ἄλλ' ἤδη, ὅτε παρῆλθε πλέον τῆς νίκης ἡ μέθη, λησμονεῖ ὁ εὐγενὴς στρατιώτης τὸν ἐν Ρώμῃ ἀναμείνοντα αὐτὸν θρίαμβόν, μαλακύνεται ὑπὸ τὸ ἡμέρβεν κυκνοῦν φῶς, καὶ πάλιν ἀκράτεια τ' ἀτρύμνητα στήθη του εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς θερμῆς κόρης τῆς Ἰσπανίας, τῆς καλλισώμου ἡγεμονίδος, ἣν μένος καὶ πρὸ ὠρῶν μόλις εἶδωκε τῷ βραχέει ἀντιζήλῳ του...

Πλανᾷ τὸ βλέμμα περίλυπον ἐπὶ τῆς ἐρήμου πόλεως.

Αὐτὴν τὴν στιγμὴν, εἰδὼ που περίξ, τίς εἶδεν ἐν ποίᾳ σφραγτῇ περιπτύζει, ἐν ποίᾳ γλυκεῖα ἐκπτάσει, ἀγρυπνοῦσιν ἀμφότεροι ὑπὸ τὴν σελήνην καὶ τῶν ἀνθέων τὰς εὐωδίας, εὐτυχεῖς ἐν τῇ ἡδυπαθείᾳ τῆς φύσεως, εὐτυχεῖς ἐν τῇ περιπαθείᾳ τοῦ ἔρωτός των... Αὐτὴν τὴν στιγμὴν! Τίς εἶδεν ἐν ποίοις σπασμωδικῶς κινήμασι θλίβονται τὰ αἱματώδη χεῖλη τῆς, καὶ ἐνδίδουσιν ὑπὸ τὴν πίεσιν οἱ τοῦ στήθους τῆς θησαυροί!

Περὶ αὐτὸν ἡ αὐτὴ πάντοτε ἀτμοσφαῖρα, χλιαρὰ, μὲ ἀποπνοίας εὐώδεις, ἡ αὐτὴ πάντοτε ἀκίνησις, ἡ αὐτὴ σιγή, ὡς ἐντὸς ἐρήμου ναοῦ, μὲ μόνον τὸν σιγαλὸν λικνιστικὸν ἦχον τῆς λειχούτης τοῦς βράχους θλάσεως... Καὶ ἡ φύσις ἀπλοῦσα οὕτω πρὸ αὐτοῦ, τὴν μαγικὴν ἐκείνην εἰκόνα, ὕμνον ὀλόκλη-

ρον ἔρωτος καὶ ἐκστάσεως, ἐπιθέτει ἐπὶ τῆς καρδιάς του τὸν ὀδυνηρὸν ὀδόντα τῆς ἀμφιβολίας περὶ τῆς ὤφρειας τῆς πράξεώς του, τὸ αἰώνιον ἀπὸς τί; καὶ ἐπιφέρει σχεδὸν τὴν μετάνοιαν δι' αὐτὴν.

Πρὸς τί, πρὸς τί ὅλα τὰ ἄλλα, ἐν ᾧ ἡδύνατο νὰ εἶνε τόσῳ εὐτυχῆς!

Ὡ, νὰ ἤγαπᾶτο παρὰ τῆς γυναικὸς ἐκείνης; Νὰ προσητένιζεν ἀπαξ βεβηκχυμένον τὸ μέλαν τῆς ὄμμα, νὰ ἐκίμπτετο ὑπὸ τὸ βῆρος τῶν βραχιόνων τῆς, περιβλλόντων τὴν τράχηλόν του, νὰ ἐπινεν ἀπὸ τῶν χειλέων τῆς τὸν θερμὸν ἔρωτά της!... Ὅποιον ὄνειρον!

Ἄλλ' ὄχι!... Ἡ δόξα ἄλλως ἠθέλησε.

Καὶ ἀγανάκτησις αὐξοῦσα ὑπεγείρει τὰ στήθη του καὶ πικρὰ ὄλον ἐν μεγαλητέρῳ πληροῖ τὴν καρδίαν του... Πρετείνει ἀπειλητικῶς τὴν πυγμὴν πρὸς τὸ κενόν, καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ἀφανῆ, τὸν εὐτυχῆ κύριον τοῦ τόσου κάλλους!

Ἄβλεπεν βράχους, σὺ ὁ μέλλων τῶν Ρωμαίων ὑπόδουλος, τίς δύναται νὰ εἴπῃ, ποῖος ἐξ ἡμῶν τῶν δύο εἶνε σήμερον ὁ νικητὴς!...

Οἱ δύο ραβδούχοι, ἴστανται πάντοτε ἀκίνητοι, ὑπὸ τὴν σελήνην, ἐκατέρωθεν τῆς τοῦ δώματος θύρας.

ΔΑΡΑΜΟΤ

Ο ΓΙΑΝΝΟΣ ΚΑΙ Η ΔΑΦΝΗ

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ

I

Γλυκὰ σκορπίζει ἡ αὐγὴ, τὴν ὠμορφιὰ 'στὴ φύσι, ποῦ ἔντυσε ἡ ἀνοιξὶ μὲ χίλια δαδ' λουλουδία καὶ φαίνεται σὰν κρόνον ἀνθοστεφανωμένη Ὁ μαγεμένος Ζέφυρος, θαρρῶς σὰ χαμογέλιο, μέσα στὰ φύλλα, στοὺς ἀνθοὺς, γλυκοπερνᾷ καὶ παίζει. Ὁ ἥλιος μόλις πρόβαλε, καὶ χρῦσωσε τῆς ἀφρὸς καὶ μοιάζ' ἡ φύσις κοπελιὰ δολοχρῶσα νευμένη μὲ χεῖλη ροδοκόκκινα, ποῦ χαμογέλιο χύουν... Σιγὰ τὸ κῆμα τοῦ γυαλοῦ, χτυπάει στ' ἀκρογᾶλι φιλετ' θαρρεῖ τὴν ἀμμοθιά, καὶ πάλι στρέφει πίσω. γὰρ νὰ ξανάρθῃ δροσερὸ, νὰ τὴν φιλήσῃ πάλι. Ἄπ' τὴ φωνὴν ἐυπνήσανε ζευγάρι τὰ ἀηδόνια καὶ σὲ κλαθὶ ὀλόδροτο, σὲ δέντρο ἠθισμένον μὲ τὴ φωνὴ τους τὴ γλυκερὰ δοξάζουσε τὸν κτίστη. Ἦ ἀρνάκια πᾶνε πρόσχαρα σὲ δροσερὸ νεράκι ποῦ τρέχει μὲ τὴ ρεματιὰ καθάρου σὰ διαμάντι καὶ μὲ γλυκὸ μουρμούρισμα τὸν πλάστη χαιρετάει.

Λυπητερὴ ἀκούγεται φλογερά μὲσ' στὸ δάσος, καὶ ἀντιλαλοῦν ἡ ρεματιὰς τὴν πένθιμη φωνὴ τῆς

Ἦσαν τοῦ Γιάννου ποῦ λέγε στὴ Δάφνη του τραγοῦδι.

II

Σὰν ἄνθος ποῦ μαράθηκε, πρὶν νὰ λουλουδίση καὶ ἐπέσανε τὰ φύλλα του. καὶ ἐπέσαν τὰ κλωνιά του.

ἔτσι καὶ ὁ Γιάννος δούτυχο, ἀγέειο παληκᾶρι μὲ χεῖλη ὀλομέλατο, μὲ μάτι θολωμένο σὲ δάφνη κάτω κάθεται καὶ βαρυναστενάζει.

Ποῖος ἔφειρε τί μυστήριον νὰ κρύβῃ ἡ καρδιά του, εἰ βάσανα τὸν ἔκαμαν στὰ νῆατα νὰ γεράσῃ. Στρέφει τὸ μάτι γύρω του, καὶ τὸ πλανᾷ στὸν κάμπο καὶ ἀφίρει δάκρυον πικρὸ, σὰν δὴ ἐκεῖ 'στὴν ἄκρη ἐρημοκλήσι ποῦ ποτὲ δὲν ψέλνουνε παπάδες. Ἄπ' τὰ βαθεῖα τοῦ στήθους του, βαρεῖ ἀναστενάζει. ποῖος ἔφειρε τὸ δούτυχο ὁ Γιάννος νὰ θυμᾶται. Τὴ δάφνη ποῦ τὸν σκέταζε, περίλυπος κινεῖται. λές καὶ ζητεῖ παρηγοριὰ εἰς τὰ πικρὰ τῆς φύλλα.

III

Κόρη μὲ μάτια γαλατὰ, ὄλο φωτιὰ γεμάτα μὲ χεῖλη κατακόκκινα, σὰν θάλασσας κοράλι καὶ μὲ ὀλόξανθα μαλλιά, ποῦ μοιάζανε χρυσόφι μὲ τόσες ἄλλες ἐμορφίαις, καὶ μὲ περίσσια χάρι, ἡ Δάφνη, κόρη δροσερῆ, ὀλόχαρη παρθένα, ἔπου θαρρεῖ ἡ χάριτις τὴν εἶχανε μυρῶσει

στὸ Γιάννο ἤρχετο κοντὰ, καὶ ἔδωκε τ' ἀρνά της. Ὁ Γιάννος, λούλουδο κλειστὸ, ἀλάλητο ἀηδόνι σὰν τὴ θωροῦσε σὲ βουνό, ἐπήγαινε σιμὰ της καὶ ἐθαύμαζε τὰ κάλλη της, καὶ ἐστένταζε μὲ πόνο... Ἡ Δάφνη τὸν ἐκύνταζε καὶ γλυκοτραγουδοῦσε καὶ κάποτε τοῦ χάριζε γλυκὸ χαμογέλιο της.

Δὲν πέρασε πολὺς καιρὸς καὶ ὁ Γιάννος στὴν καρδιά του ἐνοχοῦσε πόνο ποῦ ποτὲ δὲν εἶχε ἐννοήσει. Ἦσαν μακρὰ του ἦσαν ἡ ζηλευτὴ κόρη ὁ Γιάννος πάντα ἔμενε βαθεῖα συλλογισμένος καὶ μὲ βαρὺ παράπονο, ἐστένταζε μονάχος καὶ ἐπρόφερε στὰ χεῖλη του, τὸ ὄνομα τῆς Δάφνης. Σὰν ἄνθος ποῦ τὸ λούλουδο σὲν κάλυκά του κρύβει ὄσῳ ἡ νύχτα μελατὰ, ἀπλώνει τὰ φτερά της καὶ περιμένει τὴν αὐγὴ, ὁ ἥλιος νὰ προβάλλῃ ν' ἀνοίξῃ τὸ μπουμποῦκι του, καὶ μυρῶσει νὰ χύσῃ, ἔτσι καὶ ὁ Γιάννος πρόσμενε τὴ Δάφνη 'στὸ λειβάδι νὰ παύσῃ πλὴ τὸς στεταγμοὺς ν' ἀφήσῃ χαμογέλιο.

IV

Ὅπως τὸ δέντρο γλήγορα, φντρώνει, μεγαλώνει Ἦσαν νεράκι δροσερὸ, τὸ κῆμα του ποτίζει καὶ ἀπλώνει ρίλιαι δυναταὶ ὄσο περνᾷ ὁ χρόνος, ποῦ δὲν μπορεῖ πλέον κανεὶς αὐτὸ νὰ ξεριζώσῃ, ἔτσι καὶ ὁ ἔρωσ στὴν καρδιά ἐβλάστησε τοῦ Γιάννου. Τὸν ποτίζει τῆς Δάφνης του τὸ γλυκοχαμογέλιο, καὶ ἀπλωσε τῆς ρίλιαι του εἰς τὰ ἄγρὰ του στήθελα

ὁ Γιάννος τὴν ἀγάπησε, μὲ βίη τὴν καρδιά του τῆς εἶπε τὴν ἀγάπη του, μὲ δάκρυα στὰ μάτια μὲ μέρα πρὸ ὀκθάνου 'στὴ δάφνη ἀπὸ κάτω. Ἡ Δάφνη κατακόκκινη σὰν ῥόδο τοῦ Ἄπριλη ἀπὸ νεροπὴ παρθενικὴ, τὸ Γιάννο ἔθωροῦσε. ἔχαμογέλιασε γλυκὰ... τὸν κύνταζε μὲ πόνο καὶ δίχως λέγει νὰ εἴπῃ, στὴν ἀγκαλιά του γέρνει...

Τὸ κῆμα ἐψιδίριζε γλυκὰ 'στὸ ἀκρογᾶλι καὶ τὰ πουλιὰ ζευγαρωτὰ ἐγλυκοκοιλιδοῦσαν 'σὰν νὰ λέγαν τὸν ἔρωτα τῆς Δάφνης καὶ τοῦ Γιάννου. Ἦ ἀφίει πέρασε σιγὰ μὲσ' σὶὰ κλαθιά τῶν δένδρων

καὶ τῆς ἀγάπης σκορπίζει τὸ γέλιο τὸ πρῶτον ποῦ εἰς τοὺς κλώνους ἐπαίξε τῆς ἀνθισμένης δάφνης. Στὸ ῥημοκλήσι τὸ φτωχὸ, μὲ δάκρυα στὰ μάτια ἐπήγαν καὶ γοατιστοὶ, ἐμπρὸς στὴν Παταγία ὀρκίσθησαν καὶ οἱ δύο τῶν αἰῶνια ἀγάπη!!

V

Μὰ ποῖα γυναικ' ἀγάπησε, ποτὲ μὲ τὴν καρδιά της, καὶ ποῖα γυναικὰ κράτησε τὸν ὄρκο ποῦχε κάμει γὰρ ν' ἀγαπήσῃ καὶ αὐτὴ καὶ νὰ κρατήσῃ ὄρκο;!! Καὶ ἂν ἀγαπᾷ ποτὲ καμμιὰ, ὁ ἔρωτάς της 'μοιάζει, μὲ ἔστραπη ποῦ μὴ σιγγιᾷ λαμπεκοπᾶ καὶ σβήνει! Ὅλλοι μῆνες πέρασαν, ὄλλοι μόνον μῆνες καὶ ἡ Δάφνη σ' ἄλλον ἔφριξε τὴ φλογερὴ ματιὰ της. Ἐξέχανε τὸ Γιάννο της τὸν ὄρκο ποῦχε κάμει δὲν ἔδωκε τὰ πρόβατα σὲ ἴδιο τὸ λειβάδι. Ἐἶν' ἡ γυναικὰ κόλασι, παράδεισο νευμένη μοιάζει ἡ ψεύτρα θάλασσα ποῦ δὲν τὴ δέρνει κῆμα. κλανεῖ τὸ ναυτόπουλο, καὶ ἀνοίρει τὰ παρὰ του, καὶ ἐπὶ τὸ ὄλοτο ἀφοβο ἐπάνω ἀρμερίζει, ἔσφου τὸ πλάνου κῆματα, πλώρια, μεγάλα, ἀνοίγ' ἡ μαύρη θάλασσα τ' ἀχόρταγὰ τῆς σπλάγγρα καὶ δίνει σὲ ναυτόπουλο, τὸ κῆμα της γὰρ μῆμα.

VI

Ὁ χρόνος ὁ ἔρωτικὸς γλυκὰ γλυκὰ περνᾷ καθὼς ἀφίει δροσερὸ, Ἦσαν γλυκοχαρᾶλη, ποῦ τρέχει μέσα στοὺς ἀνθοὺς, καὶ δρόσο τοὺς χαρίζει. Δὲν βλέπει ὅποιος ἀγαπᾷ, τὴν προδοσιὰ κρυμμένη σὲ στήθη τῆς ἀγάπης του, ποῦ μὲ χαρὰ τ' ἀνοίγει. Τὰ βλέπει ὄλο ῥόδινα, δὲν βάζει ὀποψία, γιὰ τ' ὀποψία καὶ ἔρωτας τὰ δαδ' ἀνταμωμένα μαῦδ' δὲν ἴσθνε στὴν καρδιά, μαῦδ' δὲν μεγαλώνουν.

Ἐτόφλωσε ὁ ἔρωτας, τὸ δούτυχο τὸ Γιάννο καὶ δὲν τὸν ἄφνε νὰ ἰδῆ, πῶς ἡ γλυκερὰ του Δάφνη δὲν ἦταν πλέον ἡ παλιὰ ἀληθινὴ του φίλη. Ἄλλὰ ὁ χρόνος εἶδε στὸ Γιάννο τὴν ἀπάτη εἶν' ἡ ἀπάτη ἐπύημα κορμιῶ δούτυχομένου ποῦ ψεύτικες ἐχρῶσαν τὸν ἦτρο του ἐλπίδες. Ἡ Δάφνη πλὴ δὲν ἔρχεται σιμὰ του σὲ λειβάδι, τοῦ κάκου ὁ Γιάννος καρτερεῖ στὴ δάφνη τὴν καλὴ του καὶ παίζει στὴ φλογερά του τραγοῦδι τῆς ἀγάπης

VII

Μὴ μὲρα'μπρὸς σ' τὴν ἐκκλησιὰ τοῦ φτωχοκωχοριῶ τοῦ βλέπει ὁ Γιάννος νὰ κρατῆ ὠραῖο παληκᾶρι ἀπὸ τὸ χεῖρι ὤμορφη, ἀσπρονευμένη κόρη, νὰ σκύφῃ καὶ γλυκὰ σ' αὐτὴ λογιῖα νὰ τῆς λέγῃ. Τὸς κύνταζε μὲ δάκρυα καὶ ἐστένταζ' ἡ καρδιά του ἐγνώριζε ὁ δούτυχος ἀπὸ τὰ περασμένα, εἰ λέει νῖος στὴν κοπελιὰ ποῦ διέλιξε γιὰ ταῖρι.

Μπαίνουν καὶ οἱ δύο στὴν ἐκκλησιὰ ἀπὸ χαρὰ γεμάτοι καὶ ὁ Γιάννος τοὺς ἀκολοθεῖ καὶ στέκεται σιμὰ τους μὲ σὰν θωρεῖ τὴ Δάφνη του, νὰ ἔρχεται γὰρ νύφη τοῦ λόγουται τὰ γόνατα, τοῦ κόβει' ἡ πνοὴ του. Ἦσαν ἡ Δάφνη σὲ πλερὸ τοῦ πῆου ἔραστοῦ τῆς ὀλόχαρη καὶ δροσερῆ σὰν ἀνοιξὶς αὐγοῦλα, δὲν ἐθυμῶταν' τίποτα, δὲν εἶχε περασμένα!

Ντύνει' ἀμέσως ὁ παπῆς τ' ἄγια φορέματά του καὶ ὀρχήνησε τὴν τελετὴ τοῦ γάμου νὰ ἐκβάλλῃ. Γιὰ πόσους τάχα πῆγα ποῦν, καὶ βλέπουν τὴν καλὴ του.

μὲ ἄλλον νιδ τὸ νυφικὸ ν' ἀλλάζοντε στεφάνι
 ὁ γάμος μὲ νεκρώσιμῳ δὲν μοιάζει ἀκολουθία ;
 Ρωταίε πρῶτα ὁ παπᾶς τὸ νύμφαμπρο ἄν θέλῃ
 τὴ Δάφνη γὰ γυναικί του, καὶ —Ναί— τοῦ ἀπαρτάει
 ἔπειτα στρέφει καὶ ρωτᾷ τὰ ἴδια καὶ τὴ Δάφνη
 ὁ Γιάννος ἐπερίμενε μὲ πόνο εἰς τὴ στήθεια
 ν' ἀκούσῃ τὴν ἀπάντησι ἀκείνης π' ἀγαποῦσε,
 καθὼς ὁ ναύτης ποῦ βριθῆ σὲ φοβερὴ φουρτοῦρα
 κ' ἀπελιπισμένῳ ὁ φτωχὸς τὸν οὐρανὸ κοιτάζει
 σὰν τὸ ζητιῆ στὰ σύννεφα, τῆς εὐστερίας ἀστέρη.
 —Ναί— ἀπαρτῆ ἢ ἀπιστη, τὸν ἀγαπᾷ τὸν θέλω.
 Τοῦ Γιάννου δὲν ἐβίσταζαν τὰ γονατὶ του πλέον
 καὶ σὰν τὰ τὸν ἐχτύπησε, φαρμακεμένο βόλι,
 ἔπεσ' ὁ δούστυχος σὲ μιὰ γωνιά τῆς ἐκκλησίας
 καὶ ἔχρυσαν τὰ μέτρια του φαρμακεμένο δάκρυ.

Τελείωσαν τὰ γρήμματα, τελείωσε ὁ γάμος
 ποῦ γὰ τὴ Δάφνη ἔμοιαζε ἀγῆ συννεφιασμένη
 κ' οἱ νιδνοὶ ἐβγήκανε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία
 μόνος ὁ Γιάννος ἔμεινε στὴν ἐκκλησία μονίχος.

VIII

Σὰν πλοῦτο ποῦ τὰ κόματα, τοῦ σπίασαν τὸ τιμῶν
 καὶ μόνῳ μὲ τὸ πέλαγο, οἱ ἄνεμοι τὸ δέρονται,
 ἔτσι κ' ὁ Γιάννος ἀσκοπα, στήρι ριματιὰς στὰ δίσση
 μέρα καὶ τόχα διίθαινε, μὲ δάκρυα στὰ μέτρια.

Μιὰ ἀγρούλα, ποῦ ἐσκόρπιζε ὄλο χαρὰ στὴν πλίσσι
 καὶ ζέφυρος μὲσ στὰ κλαδιὰ γλυκὰ, γλυκὰ περνοῦσι,
 σὰν τὰ ζουπνᾷ μὲ χαρὰ τὴ φύσι ποῦ κοιμόταν,
 σὲ κλίνῃ ποῦ ἢ ἀνοιξί μὲ ἀρθῆ εἶχε στρώσει,
 ἔρχετ' ὁ Γιάννος μοναχὸς, θλιμμένος στὸ λειβάδι.
 Ὁ ἥλιος μὲλις πρὸβαινε καὶ χρῶσανε τῆς ἄρας
 καὶ τὸ ληδόνι στὸ κλαδί, τὸ ταῖρι, του, φιλοῦσε
 καθὼς φιλοῦσε τὴν ἀκτὴ γλυκὰ, γλυκὰ τὸ κῆμα.
 Βλέπει τ' ἀηδονία στὸ κλαδί, τὰ παίζον ταῖρι, ταῖρι
 βλέπει τὴ δάφνη φουρτωτῆ, ὄλο δροσιὰ γεμίτη
 τὰ κοκκινίλῃ ἀπ' τοὺς ἀρθοὺς σὰν ντροπαλὴ κοπέλα,
 βλέπει τὸ κῆμα τὰ φιλῆ καὶ πάλι τ' ἀκρογιάλι
 καὶ συλλογιόταν τὰ παλιὰ εὐτυχισμένα χρόνια.

Μοιάζει ἢ γλυκεῖα ἀνέμνησι, μὲ δροσερὸ ἀγῆρι
 ποῦ φέρνει μαῦρα κῆματα, πελώρια, μεγάλα.
 δρόμο γεμῆτο λουλούδα, ποῦ φέρνει εἰς τὸν Ἄδῃ
 ἀνθὸ, ἔπου τοῦ ἀρπαξε τὴν ἐδωδιὰ ὁ χρόνος
 δροσὸ σὲ φύλλα λουλουδιοῦ, ποῦ μαραμμένα σκόφτει.

Τί εἶναι ἢ ἀνέμνησι εὐτυχισμένου χρόνου
 σὲ νιδ ποῦ λημονήθηκε ἀπὸ τὴ λατρειῆ του,
 στὸ γέρο ποῦ ἀκρίτητος στὸ μνήμα του πηγαίνει ;
 Στὸ ναύτη ἢ ἀνέμνησι τῆς φίλης του πατρίδος
 τί ὠφελεῖ, ἀφοῦ μακρὰ τὰ κῆματα τὸν φέρνον ;

IX

Σὰν ἀνθος ποῦ τὸ μέγαν, φαρμακερὸ σκουλήκι
 πριχὸ τὰ χῶση ἐδωδιὰ, πριχὸ τὰ λουλουδιῶσι,
 ἔτσι κ' ὁ Γιάννος ὁ φτωχὸς, ἔπνεσε στὰ στήθεια
 ἀπὸ τῆς Δάφνης τῆς σκληρᾶς τὴν φεῦτικὴ ἀγῆπη.
 Στὴ δάφνη κ' ἔτα κίθησε, μὲ διαρυσμένα μέτρια
 μὲ χεῖλῃ ποῦ μαρίζωσαν, φιλιὰ φαρμακεμένα
 καὶ στὴ φλογῆρα ἔπαυσε λυπητέρῳ τραγοῦδιῳ
 σὰν τὰ τὰ ἐστελενε πρὸς τὰρῆποτα στὴ δάφνη.

Τὸν πόνο δὲν εἰμώρεσε ὁ Γιάννος τὰ βαστάξῃ
 κ' ἔθε σιγμὴ ἐστέναξε, κοβόταν ἢ προή του
 καὶ ἔβλεπε περίλυπος τὸ χῆρο στὸ πλερὸ του.
 Οἱ στεναγμοὶ τοῦ γέννησαν ἀγιάτρευτη ἀρρώστια
 καὶ μιὰ ἀγῆ σὰν ἔγειρε εἰς τὸ κλαδί τῆς δάφνης
 ἔπνεσε στὰ πρῶτα ἔγειρε στῆς Δάφνης τὴν ἀγκίλη,
 ἐκλείσανε τὰ μέτρια του, καὶ ἐθύσθη ἢ προή του.

Στὸ δάσος πιά δὲν ἀντηχεῖ ἢ θλιθερὴ φλογέρα
 τ' ἀηδονία ἔφυγαν ἄλλοῦ τὰ χεῖλον τὴ φωλιὰ του,
 καὶ μοναχὰ τῆς ἀπιστη τῆς θάλασσας τὸ κῆμα
 βογκίει σὰν τὰ χαιρετῆ τῆς ἀπιστιᾶς τὸν τόπο!

Σεπτέμβριος 1888
 ΝΙΚΟΣ Α ΚΟΤΣΒΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΩ: ΔΙΔΑΧΩ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩ:
 (ΕΠΙ ΤΗ: ΕΝΗΑΙΚΙΩΣΕΙ) ΙΕΡΟΝ

Μὲ τί, μὲ τί κερδίσχτυπο
 καὶ μὲ λαχτάρα πόση
 τὴ γεννησί σου ἀκούσανε
 δυστυχισμένοι τόσοι !

Μὲ τί, μὲ τί καρδίσχτυπο
 καὶ μὲ λαχτάρα πόση
 περιμέναν τοῦ Βασιλεῆ
 ὁ γυῖος νὰ μεγαλώσῃ !

Νὰ μεγαλώσῃ, νὰ τὸν ἴδω
 μὲ μῆρα νὰ προσέβῃ,
 ἀπ' τῆς σκλαβιάς τὰ βασάνια
 τὰ τόσα νὰ τοὺς βγάλλῃ.

Χρόνια πέρασαν δεκοχτῶ,
 κ' ἔγεινες παλληκᾶρι,
 κ' ἔγεινες βασιλόπουλο,
 τῆς λεβεντιᾶς καμάρι.

Χρόνια πέρασαν δεκοχτῶ
 κ' ἔγεινες παλληκᾶρι...
 τοῦ Κωνσταντίνου τὸ σπαθὶ
 τρίζει μὲς 'ς τὸ θηκᾶρι.

Τοῦ Κωνσταντίνου τὸ σπαθὶ
 ζώσου το Κωνσταντίνε,
 τῶν σκλαβομένων λυτρωτῆς
 ἄγγελος ἔλα γεῖνε.

Σὲ χαιρετᾶν τὰ Γιάννικα
 μὲ μᾶτια βουρκομένα,
 σὲ χαιρετᾶν καὶ τὰ νησιᾶ
 ποῦ μένον σκλαβομένα.

Σὲ χαιρετᾶ τὸ Ἄρβανιτιᾶς
 ἢ λεβεντιᾶ δροσιᾶτη,
 ἢ λεβεντιᾶ τῆς Ροῦμελης
 πῶχ' ἀστραπῆ 'ς τὸ μᾶτι.

Καὶ τὰ Μκιδονόπουλα
 ὄρθᾳ σὲ χαιρετᾶνε
 τὴν ἀλυσίδα τῆς σκλαβιάς
 γιὰ μιὰ σιγμὴ ζεχνᾶνε.

Τόρα ποῦ μᾶς μεγαλώσες
 κ' ἔγεινες παλληκᾶρι,
 ζώσου 'ς τὴ μέση τὸ σπαθὶ
 μὲ τοῦ σταυροῦ τὴ χάρι

καὶ καθυκλᾶρης πρόβαλε
 μιὰ μῆρα νὰ σὲ ἴδωμε,
 μαζί σου 'ς τὴν Ἄγριὰ Σοφιά,
 μαζί σου θε νὰ ἴμποῦμε.

ΧΙΣΑΜ, ἡ ἐρημίτης

Η ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΜΕ ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΜΑΛΛΙΑ

(Παράθεσις)

Ἦτο μιὰ φορὰ εἰς τὰς Ἰνδίας μιὰ πριγκήπισσα
 ποῦ εἶχε χρυσὰ μαλλιά... Δυστυχῶς ἢ μητριά της
 τὴν ἐμισούσε τόσο πολὺ ποῦ ἔπεισε τὸν αὐτοκρά
 τορα νὰ τὴν ἐξορίσῃ εἰς τὴν ἐρημίαν.

Ἡ πριγκήπισσα λοιπὸν ὠδηγήθη εἰς τὴν ἐρη
 μίαν, ποῦ τὴν ἄφησαν.

Μετὰ πέντε ἡμέρας ἢ πριγκήπισσα ἐπέτρεψεν εἰς
 τὸν πατέρα της, καθυκλιεῖσθαι ἕνα λιαντάρι.

Τότε ἢ μητριά ἐσυμβούλευσε τὸν αὐτοκράτορα
 νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πριγκήπισσαν ἐπάνω εἰς τὰ
 πρὸ ἄγρια βουνά, ὅπου δὲν ζοῦν παρὰ τὰ ἀρπα
 κτικὰ ἄρνεα.

Ἦστερα ἀπὸ τέσσαρις ἡμέραις, ἕνας ἀετὸς ἔφερε
 τὴν πριγκήπισσαν εἰς τὸν πατέρα της.

Τότε ἢ μητριά διέταξε καὶ ἐξώρισαν τὴν πριγ
 κήπισσαν ἐπάνω εἰς ἕνα νησι ἐρημον.

Κάμποσοι ψαράδες τὴν ἔφεραν ὀπίσω εἰς τὸν
 αὐτοκράτορα.

Ἡ μητριά ἔγασε τότε τὴν ὑπκομένην, καὶ παρ
 ἤγγειλε νὰ σκῆψον ἕνα πολὺ βαθὺ πηγάδι μέσα
 'ς τὴν ἀλῆν, νὰ ρίξουν μέσα τὴν πριγκήπισσαν μὲ
 τὰ χρυσὰ μαλλιά καὶ νὰ γεμίσουν τὸ πηγάδι.

Τὴν ἕκτην ἡμέραν εἰς τὴν θέσιν, ὅπου ἢ κόρη εἶχε
 ταφῆ, ἐφάνη ἕνα φῶς ζωκρότατο...

Τότε ὁ αὐτοκράτορ διέταξε καὶ ἐσκαψαν τὴν
 γῆν, καὶ τί εὐρέθη ;... Ἡ πριγκήπισσα μὲ τὰ χρυσὰ
 μαλλιά.

Ἐπὶ τέλους ἢ μητριά εἶπε καὶ ἐσκαψαν μιαν

μεγάλην μουριάν, καὶ ἐκλείσαν τὴν πριγκήπισσαν
 μέσα...

Ἐπειτα ἐσκαψαν τὸ δένδρον καὶ τὴν ἔβρισαν εἰς τὴν
 θάλασσαν.

Ἦστερα ἀπὸ ἐννέα ἡμέραις ἢ θάλασσα ἐξέβρασε
 τὸ δένδρον ἐπάνω εἰς τὰς ἀκτᾶς τῆς Ἰαπωνίας...
 Οἱ κάτοικοι ἀνοιξαν τὸ δένδρον καὶ εὗρον τὴν πριγ
 κήπισσαν ποῦ ἐγούσε· ἀλλὰ, μὲλις εἶδε τὸ φῶς,
 ἀπέθανε καὶ μεταμορφώθη εἰς μεταξοσκώληκα.

Ὁ μεταξοσκώληξ ἐσκάλωσε ἐπάνω 'ς τὴν μουριά
 καὶ ἔρχισε νὰ τρώῃ τὰ φύλλα.

Μιὰ ἡμέρα δὲν ἔφαγε πλὴν, καὶ δὲν ἐκινήθη.

Ἄλλὰ, Ἦστερα ἀπὸ πέντε ἡμέραις — ὅσον χρόνον
 δηλαδὴ ἢ πριγκήπισσα εἶχε περάσει 'ς τὴν ἐρημίαν
 — ὁ μεταξοσκώληξ ἐκινήθηκε πάλι· ἔφαγε πάλι τὰ
 φύλλα τῆς μουριάς γιὰ κάμποσαις ἡμέραις, καὶ ἀπο
 κοιμήθηκε πάλιν.

Ἦστερα δὲ ἀπὸ ἄλλον τόσον χρόνον, ὅσον ἐχρειά
 σθηκεν ὁ ἀετὸς γιὰ νὰ φέρῃ τὴν πριγκήπισσαν 'ς τὸν
 πατέρα της, ὁ μεταξοσκώληξ ἐκινήθηκε πάλι καὶ
 ἀπεκοιμήθηκε.

Ἐπὶ τέλους, τὴν πέμπτην φορὰ, ὁ μεταξοσκώληξ
 ἀπέθανε... ὅταν ἐξέπνευσε, εἶχε μεταβληθῆ εἰς κου
 κούλι χρυσό...

Ἀπὸ τὸ κουκούλι δὲ ἐβγήκε μιὰ ὀραία ποτα
 λουδά, ἢ ὁποῖα ἔκαμε τ' αὐτὰ της καὶ ἔρχισε ἀμέ
 σως νὰ τὰ κλωσσίζῃ.

Ἀπ' αὐτὰ τὰ αὐτὰ ἐβγήκαν ἄλλοι μεταξοσκώ
 ληκες, καὶ διεσκορπίσθησαν εἰς ὅλην τὴν Ἰαπωνίαν.

Ἡ Ἰαπωνία καλλιεργεῖ πολλοὺς μεταξοσκώλη
 κας καὶ κατασκευάζει πολὺ μετάξι.

Ὁ μεταξοσκώληξ ἀποκοιμᾶται πέντε φοραὶς καὶ
 ἐξυπνᾷ ἄλλαις τόσαις.

Οἱ Ἰάπωνες λέγουσι τὸν πρῶτον ὕπνον: «Τὸν ὕ
 πνον τοῦ λέοντος», τὸν δεύτερον: «Τὸν ὕπνον τοῦ
 ἀετοῦ», τὸν τρίτον: «Τὸν ὕπνον τῶν ψαράδων», τὸν
 τέταρτον: «Τὸν ὕπνον τοῦ πηγαδιοῦ», καὶ τὸν πέμ
 πτον: «Τὸν ὕπνον τοῦ δένδρου».

(Ἐκ τῶν τοῦ Τοιστόβι)

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ

Ἐν ἡγεμονικὸν δῶρον

Ὁ ἀντιβασιλεὺς τῆς Βαυαρίας πριγκηψ Λουίτ
 πόλδος ἐδωρήσατο εἰς τὸν πριγκηπα Ἑρρίκον τῆς
 Πρωσσίας ἕνα ἵππον, οὐτινος ἢ ἀξία ὑπολογίζεται
 εἰς 25,000 μάρκας (31,250 φράγκα). Τὸ ὄριον
 ζῶν ἀρίκατο ἔδη εἰς Κιελ.

✠✠✠

Μόπται κόμης

Γράφουσιν ἐξ Ἁγίου Ἰωσήφ τῆς Πολιτείας Μισ

σουρή των Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ὅτι ἡ πόλις αὕτη κατ' αὐτὰς μαστίζεται ὑπὸ συμμορίας κακούργων, ὧν ἡ εἰδικότες συνίσταται εἰς τὸ κλέπτειν τὰς κόμης τῶν κυριῶν καὶ δεσποινίδων, ἐν μέσῃ ὁδῷ καὶ ἐν ταῖς πλατείαις. Πλεῖστοι δεσποινίδες, αἵτινες ἦσαν ὑπερήφανοι διὰ τὴν ἀφρονίαν καὶ ὠραιότητα τῆς κόμης τῶν, ἔχουσι νῦν τρίχας βραχείας ὡς οἱ ἄνδρες, καὶ οἱ κλέπται ἐνεργοῦσι μετὰ τσαυτῆς ἐπιδειξιότητος, ὥστε εἶνε σχεδὸν ἀδύνατον νὰ τοὺς ἀνακαλύψῃ τις. Οὕτω, κατὰ τὰς τελευταίας ἔτι ἡμέρας, πληθὺς σημαντικὴ εἶχε συγκεντρωθῆ εἰς γωνίαν σχηματιζομένην ἐκ τῆς διασταυρώσεως δύο ἐκ τῶν κεντρικωτέρων ὁδῶν τοῦ Ἁγίου Ἰωσήφ, ὅπως θεάσθαι ὑπαίθριον παράστασιν, διδομένην ὑπὸ θιάσου πλανοδίων ἀγυρτῶν. Πλεῖστοι τῶν νεανίδων, αἵτινες εἶχον σταματήσῃ ὅπως ἀκούσῃ τὰς χονδροειδεῖς ἀστειότητος τῶν ἀγυρτῶν, λίαν δυσαρέστως ἐξεπλάγησαν, ὅταν ἐπιστράψῃσαι οὐκ ἄρα, παρετήρησαν, ὅτι ταῖς ἔλλειπεν ἡ ὠραία τῶν κόμη. Οἱ κλέπται εἶχον ἐνεργῆσαι μετὰ τσαυτῆς ἐπιτηδειότητος, ὥστε οὐδὲν τῶν θυμάτων τῶν ἐνόησε τὴν κλοπὴν καθ' ἣν στιγμὴν διεπράττετο.

†††

Θηριώδης μονομαχία

Μονομαχία, ἔχουσα χαρακτηριστὰ ἐκτάκτως θηριώδη, ἔλαβε χώραν πρό τινων ἡμερῶν εἰς Βρέγαλ τῆς ἐπαρχίας Χουέλβας, ἐν Ἰσπανίᾳ.

Δύο νεανίαι, μεμνηστευμένοι μὲ δύο ἀδελφὰς, ἐφιλονεικήσαν, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ μονομαχήσωσιν ὑπὸ τοὺς ἐπομένους ἄνδρας: Ὁ δεξιὸς ποὺς τοῦ ἐνὸς τῶν μονομαχοῦντων ὤφειλε καθ' ὅλην τὴν διάσκειαν τῆς μάχης νὰ εἶνε ἐστηριγμένος ἐπὶ τοῦ ποδὸς τοῦ ἄλλου· καὶ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ, ἔπρεπε ν' ἀνταλλάσσῃσιν: μαχαιροκτυπήματα, μέχρις ὅτου ὁ εἰς τῶν δύο φονευθῆ. Οἱ ὄροι αὐστηρῶς ἐτηρήθησαν. Ἐκαστος τῶν μονομαχοῦντων ἔλαβεν ἑπτὰ πληγὰς μαχαίρας, καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν ἐξέπνευσεν ἀμέσως· ὁ δὲ ἕτερος εὐρίσκειται εἰς κατὰστασιν ἀπελπιστικὴν.

†††

Ἑκτακτος πολυτεχνία

Κατ' εἰδήσεις ἐξ Ἀτλαντος τῆς Γεωργίας (τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν), μία αἰθιοπίς τῆς πόλεως ταύτης, ἡ Μαρία Γκούδουιν, εἶχεν ἀχθῆ πρό τινος ἐνώπιον τοῦ πλημμελειοδικείου, ὡς ἐρίσασα ἐν μέσῃ ὁδῷ. Βαβαιοῦται, ὅτι ἡ Μαρία Γκούδουιν εἶνε τὸ μικρότερον τέκνον οἰκογενείας ἀριθμοῦς 37 παιδίων, αὐτὴ δὲ ἡ ἴδια εἶνε μήτηρ εἰκοσιεπτὰ τέκνων. Ὅταν, κατὰ τὸ ἔθος, ὁ δικαστὴς ἠρώτησε πόσων ἐτῶν εἶνε, ἡ Μαρία ἀπήντησεν, ὅτι εἶνε τριάκοντα ἑκτὸ ἐτῶν, καὶ λέγεται ὅτι δὲν φαίνεται μεγαλειότερον, μεθ' ὅλον τὸν φανομενικὸν ἀριθμὸν τῶν τέ-

κνων τὰ ὅποια ἔτεκε μέχρι τοῦδε. Τέλος, ἡ Μαρία εἶπεν, ὅτι ἔχει τὰ ὀνόματα τῶν τέκνων τῆς γεγραμμένῃ ἐπὶ μικροῦ σημειωματαρίου, καθότι δὲν ἠδύνατο νὰ τὰ ἐνθυμῆται ὅλα.

†††

Τὸ ἤλεκτρικὸν φῶς ἐν Βερολίῳ

Ἐπανηγύρισαν ἐσχάτως ἐν Βερολίῳ τὴν ἐγκαινίαν τοῦ δι' ἤλεκτρικῷ φωτὸς φωτισμοῦ τῆς Λιωφόρου τῶν Φιλλυρῶν.

Ἐν τῷ τέλει τοῦ γεύματος, τὸ ὅποιον προσηνήχθη ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὑπὸ τῆς ἤλεκτρικῆς ἐταιρείας, ἐξέτελεσαν ἐνώπιον τῶν κεκλημένων περιεργον πείραγμα.

Μία ὄρνις ἐτέθη εἰς ὄβελόν, τὸν ὅποιον ἔστρεφεν ἤλεκτρικόν τι ρεῦμα· παραπλευρῶς τοῦ ὄβελου, ἐν τὸς εἶδους ἀγγείου μεταλλικοῦ περιβέλλοντος τὸ ὄβελον, ὑπῆρχε σύστημα συρμάτων, διὰ τῶν ὁποίων διηυθύνετο ρεῦμα 100 μονάδων φωτός.

Ἡ θερμότης ἡ ἀναπτυχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἤλεκτρισμοῦ ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε ἡ ὄρνις εὐρέθῃ ἐψημένη μετὰ παρέλευσιν ἡμισείας ὥρας. Ὁρεῖλομεν νὰ σημειώσωμεν, ὅτι τὸ διὰ τοῦ ἤλεκτρισμοῦ ψήσιμον τῶν ὀρνίθων δὲν προσεγγίζει νὰ γίνῃ γενικῶς παραδεκτὸν, καθότι, ἐκτὸς τῶν ἐξόδων τῆς ἐγκαταστάσεως, ἰδαπανήθη καὶ ἤλεκτρισμὸς ἀξίας δύο φράγκων. Ἀλλὰ τὸ γινόμενον πείραγμα εἶνε ἡ πρώτη ἀρχὴ, καὶ ταχέως θέλουσιν ἀφικθῆ εἰς ἀποτελέσματα πολὺ πρακτικώτερα.

†††

Μουσεῖον ὑποδημάτων

Ὁ ἐν Δρέσδῃ αὐλικὸς σύμβουλος Ἰωάννης Μπλόκ ἐκληροδότησεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην περιεργον εἶδος μουσείου: εἶνε συλλογὴ ὑποδημάτων, ὧν χρῆσιν ἐποίησαντο αὐτοκράτορες, βασιλεῖς, βασίλισσαι, καὶ πρόσωπα διάσημα, ζήσαντα κατὰ τοὺς τελευταίους καιροὺς. Μεταξὺ τῶν ἄλλων διακρίνεται ἐν ζεύγος ὑποδημάτων ἐκ λευκοῦ ὀλοσθηρικοῦ, χρυσοκεντήτων, τὰ ὅποια Ναπολέον ὁ Α' ἐφόρει τὴν ἡμέραν τῆς στέψεως αὐτοῦ· ἐν ζεύγος ὑποδημάτων, τὰ ὅποια ἔφερε τὴν 27 Ἀπριλίου 1813, εἰς τὴν μάχην τῆς Δρέσδης. Ἐν ζεύγος ὑποδημάτων ἐκ δέρματος τῆς Κορδοῦνης, ἅτινα ἀνήκον εἰς τὸν Μουρά· ἐν ζεύγος ὑψηλῶν ὑποδημάτων, μὲ ὑψηλὰς πτέρνας, τὰ ὅποια ἐφόρει ἡ Μαρία Θηρεσία· τὰ ὑποδήματα τοῦ φιλοσόφου Καντίου, κλπ.